

Høyring om ny lov om statsføretak

Innhald

1. Innleiing	4
1.1 Ny statsføretakslov.....	4
1.2 Hovudtrekka i forslaget	6
2. Bakgrunn	7
2.1 Om statsføretaksforma.....	7
3. Behovet for endringar i statsføretakslova	11
3.1 Tidlegare endringar i statsføretakslova.....	11
3.2 Kva skil statsføretaksforma frå aksjeselskapsforma?.....	12
3.3 EU-/EØS-lovgjevinga.....	13
3.4 Formålet med lova	14
3.4.1 Gjeldande lov	14
3.4.2 Omtale av formålet med statsføretaksforma	14
3.4.3 Vurderinga til departementet.....	16
3.5 Eigarskapen til staten	17
3.5.1 Gjeldande lov	17
3.5.2 Vurderinga frå departementet	18
3.6 Stifting av statsføretak	18
3.6.1 Gjeldande lov	18
3.6.2 Vurderinga frå departementet	19
3.7 Vedtektene.....	20
3.7.1 Gjeldande lov	20
3.7.2 Vurderinga frå departementet	21
3.8 Kapitalreglane.....	21
3.8.1 Gjeldande lov	21
3.8.2 Vurderinga frå departementet	22
3.9 Styre og administrerande direktør i statsføretaka.....	27
3.9.1 Gjeldande lov	27
3.9.2 Vurdering frå departementet	28
3.10 Bedriftsforsamlinga	36
3.10.1 Gjeldande lov	36
3.10.2 Vurderinga frå departementet	36
3.11 Føretaksmøte. Utøving av eigarmyndet til staten i statsføretak	37

3.11.1 Gjeldande lov	37
3.11.2 Vurderinga frå departementet	37
3.12 Teknologinøytralitet	39
4. Økonomiske og administrative konsekvensar	40
5. Merknader til dei enkelte paragrafane i lovforslaget	40
Kapittel 1. Innleiande føresegner	40
Kapittel 2. Stifting av statsføretak.....	42
Kapittel 3. Kapitalen til føretaket. Utdelingar frå føretaket.....	44
Kapittel 4. Føretaksmøtet.....	46
Kapittel 5. Styret og dagleg leiar	48
Kapittel 6. Revisjon	53
Kapittel 7. Føretaksendingar	54
Kapittel 8. Oppløysing og avvikling	55
Kapittel 9. Erstatnings- og straffeansvar	56
Kapittel 10. Rettargangsreglar m.m.	56
Kapittel 11. Ikraftsetjing og overgangsføresegner.....	56
6. Forslag til lov.....	57

1. Innleiing

1.1 Ny statsføretakslov

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) sender med dette på høyring forslag til ny lov om statsføretak. Dagens statsføretakslov, lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak, byggjer på aksjelova (lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper), men er ikkje oppdatert med tilsvarande endringar som no er gjorde i aksjelova. Formålet med lovforslaget er å sørge for at lova legg gode og tidsmessige rammer for verksemda til statsføretaka, og at lova er i tråd med utviklinga innan selskapslovgevinga.

Betydninga av eit godt og tenleg lovverk i møte med samfunnsmessige utfordringar blir stadig aktualisert, seinast i samband med utbrottet av covid-19. Døme på problemstillingar som har oppstått i denne samanhengen, er at lova ikkje var teknologinøytral, og inneheldt føresegner som føresette både fysiske møte og fysisk signatur.

I dette høyringsnotatet foreslår KDD å oppheve den gjeldande statsføretakslova og erstatte ho med ei ny lov om statsføretak. Dei statsføretaka som er oppretta i kraft av den eksisterande lova, blir vidareførte i den nye lova. Departementet vurderer det slik at enkelte av føresegnene i den gjeldande statsføretakslova er utdaterte, og ikkje regulerer den faktiske situasjonen. I tillegg er behovet for å endre på eksisterande føresegner så omfattande at departementet meiner at det er formålstenleg å modernisere reguleringa av statsføretak gjennom å oppheve statsføretakslova av i dag, og erstatte ho med ei ny lov.

Den gjeldande statsføretakslova har mange likskapar med aksjelova. Relevante føresegner frå aksjelova slik ho lydte då statsføretakslova vart vedteken, er tekne inn i statsføretakslova. Statsføretakslova har likevel enkelte føresegner som ikkje har nokon parallell i aksjelova. Desse knyter statsføretaka nærmare eigardepartementa enn det statsaksjeselskap i utgangspunktet gjer. Eit statsaksjeselskap er eit aksjeselskap der staten eig alle aksjane.¹

På enkelte punkt skil statsføretak seg frå statsaksjeselskap. Kapitalen i eit statsføretak er ikkje skoten inn mot teikning av aksjar. Staten kan ikkje avhende heile eller delar av eigarskapen i statsføretaket. Statsføretakslova krev at visse avgjerder skal leggjast fram for eigardepartementet (føretaksmøtet) før avgjerda blir teken. Det gjeld mellom anna saker av vesentleg betydning for formålet i føretaket eller som i vesentleg grad vil endre karakteren til

---

¹ Statsaksjeselskap er regulerte av dei generelle reglane i aksjelova, men for selskap der staten eig alle aksjane, er det teke inn spesialreglar i kapittel 20 II.

verksemda. For enkelte statsaksjeselskap er det teke inn liknande føresegner i vedtektene til selskapet, men desse kan endrast av eigar. Staten sitt tilsyn med statsføretaka skil seg òg frå tilsynet gjennom generalforsamlinga i eit statsaksjeselskap ved at statsføretaka til dømes skal sende styreprotokollen til eigardepartementet. I lovutkastet foreslår KDD å vidareføre føresegnene som er særreigne for statsføretakslova. Når det gjeld føresegna om at styreprotokoll skal sendast over til eigardepartementet, ber departementet om høyringsinstansanes innspel på om føresegna bør videreførast.

Forslaget til ny statsføretakslov vil også byggje på aksjelova. Føresegnene i aksjelova er utvikla over lang tid og vil kunne danne fundamentet for ei ny statsføretakslov. Aksjelova er også kjend for brukarane av lova. Samtidig har ho føresegner som ikkje er relevante for statsføretak. Departementet har ønskt å ta inn i forslaget dei føresegnene frå aksjelova som er av reell betydning for statsføretak. Omsynet til at lova ikkje bør vere for omfattande, tilseier bruk av tilvisingar til aksjelova der reglane skal vere like. Lova skal likevel vere eit praktisk arbeidsverktøy som det er lett å finne fram i, og som sjølv gjev svar på dei spørsmåla brukarane står overfor. Dette siste tilseier at reglane bør komme fram direkte av statsføretakslova, utan at brukarane treng å ta omsyn til to lover.

I lovutkastet har departementet brukt begge teknikkane når statsføretakslova har like reglar som aksjelova. Slik departementet ser det, bør føresegnene som får mykje å seie i praksis for den løpande verksemda, gå fram direkte av statsføretakslova. Dette gjeld typisk dei sentrale reglane om leinga til føretaket i kapittel 5 i utkastet, det vil seie reglane om styret og dagleg leiar i føretaket, som vil bli mykje brukte og derfor bør vere lette å finne fram i for brukarane. Her har departementet derfor i stor utstrekning valt å skrive ut føresegnene i lova sjølv der reglane er like eller i hovudsak like med reglar i aksjelova. Når det derimot gjeld meir spesielle reglar som berre unntaksvis vil ha noko å seie i praksis, har vi i større grad valt å vise til aksjelova. Dette gjeld til dømes meir spesielle spørsmål i samband med kapitalforholda til føretaket, sjå kapittel 3 i utkastet, reglar om føretaksendingar, sjå kapittel 7 og føretakshendingar som oppløysing og avvikling av føretaket, sjå kapittel 8. Det same gjeld reglane om erstatnings- og straffeansvar, sjå kapittel 9, og dei meir spesielle rettargangs- og fristreglane i kapittel 10. Ved å bruke tilvisingsteknikken her, unngår vi at lova blir for omfattande ved at ho blir belasta med reglar som berre sjeldan betyr noko i praksis. Det er likevel slik at føresegnene i aksjelova er utvikla for og tilpassa andre føretak enn statsføretaka. Omtalen av føresegnene i aksjelova i dette høyringsnotatet er teken inn for å utvikle formålstenlege reglar for statsføretak, og er ikkje forma ut for å klargjere rettstilstanden for ordinære aksjeselskap eller statsaksjeselskap.

1.2 Hovudtrekka i forslaget

Dei viktigaste forslaga i høringsnotatet kan summerast opp som følgjer:

Forslag til formålsføresegn

Formålsføresegna er utforma med vekt på at lova skal leggje til rette for ei saksbehandling tilpassa at føretaket berre kan eigast av staten. Lova skal bidra til at føretaket kan ivareta si verksemd på ein effektiv måte.

Ei formålsføresegn definerer dei overordna måla som lova skal realisere, og dei sentrale omsyna som ho tek sikte på å vareta. Ei formålsføresegn medfører ikkje rettar eller plikter i seg sjølv, men er viktig fordi ho gjev retning eller føringar for tolkinga av dei andre føresegnene i lova og for den løpande forvaltninga av føretaket.

Forslag om ei mest mogleg fleksibel og enkel lov

Dei åtte statsføretaka som finst i dag er ganske ulike. For at statsføretak skal vere ei best mogleg eigna organisasjonsform for slike føretak, meiner departementet at statsføretakslova må vere såpass fleksibel at ho gjev rom for å vareta spesielle behov for dei enkelte statsføretaka. Departementet ser det også som vesentleg at statsføretakslova blir vidareført som ei kort og oversiktleg lov som er lett å bruke. Sidan statsføretakslova utelukkar andre offentlege eller private eigarar ved sida av staten, er til dømes omsynet til andre aksjonærar ikkje aktuelt. Lova kan derfor utformast som ei atskilleg enklare lov enn aksjelova.

Departementet erfarer at styrings- og organisasjonsmønsteret til statsføretaka, som byggjer på tilnærma same modell som aksjeselskapa, har vist seg å vere tenleg. Staten som eigar har ikkje direkte mynde i den løpande forvaltninga og daglege drifta av føretaket, men er vist til å utøve eigarmyndet sitt gjennom føretaksmøtet og elles innanfor dei rammene som lova fastset. Den løpande forvaltninga og daglege drifta av føretaket høyrer til under styret og administrerande direktør, som har høg grad av økonomisk og forretningsmessig handlefridom. Departementet meiner at denne hovudstrukturen må førast vidare, men foreslår fleire justeringar i tråd med endringar som har blitt gjennomførte i aksjelova. Det omfattar forslag til endra føresegner om stifting av statsføretak, vedtekter, kapitalreglar, styre og administrerande direktør, bedriftsforsamling og føretaksmøte.

I den gjeldande aksjelova er dei sentrale reglane om myndet og oppgåvene til styret bygde betydeleg ut, og går no fram av aksjelova § 6-12 om forvaltninga av selskapet og § 6-13 om tilsynsansvaret som styret har. Departementet anbefaler at føresegnene i statsføretakslova om

myndet og oppgåvene til styret blir meir tydelege etter mønster av den gjeldande aksjelova.

Gjeldande statsføretakslov § 24 tredje ledd tredje punktum fastset at styreprotokollen skal sendast til eigardepartementet. Grunngevinga for denne føresegna var delvis knytt til ansvaret staten hadde overfor føretakskreditorane. Etter innføringa av ansvarsavgrensinga i statsføretaka har ikkje denne delen av grunngevinga lenger gyldigheit. Departementet har gjennom møte med dei departementa som eig statsføretaka (eigardepartementa) erfart at styreprotokollane heller ikkje har særleg betydning som opplysningskjelde for eigardepartementa om styrearbeidet. Samtidig kan det likevel vere verd å vidareføre ein slik regel om informasjonsdeling mellom styret og eigardepartementet. Styreprotokollen gjev eit referat av dei sakene som er behandla i styret, og gjev såleis departementa eit etterfølgjande høve til å halde seg orientert om kva saker som har vore oppe til styrebehandling. Vidare vil departementet påpeike at plikta til å sende over styreprotokollar ikkje er uforholdsmessig byrdefull for statsføretaka. **Departementet ber om innspel frå høyringsinstansane på om dagens føresegn bør vidareførast.**

Teknologinøytralitet

I aksjelova er det vedteke ei rekkje endringar dei seinare åra, med formål om å gjere lova teknologinøytral. Elektronisk og fysisk utarbeiding og oppbevaring av dokumentasjon er likestilte, og ei rekkje føresegner i lova er endra for å klargjere at kravet til signatur er teknologinøytralt, mellom anna ved at ord som «underskrift», «underskrive» osb. vart bytte til «signatur», «signere» osb. Dei nemnde endringane i aksjelova dannar modell for forslaget frå departementet om å gjere statsføretakslova teknologinøytral.

Kjønnsnøytralitet

I lovutkastet er bruken av objektsforma «ham» og eigeomsordet «hans» (jf. statsføretakslova §§ 24, 25 og 28) ved tilvisingar i lova til forhold som gjeld styreleiaren, erstatta med kjønnsnøytrale formuleringar.

2. Bakgrunn

2.1 Om statsføretaksforma

Utgangspunktet for den gjeldande lova om statsføretak er NOU 1989: 5 *En bedre organisert stat* (innstillinga frå Hermansen-utvalet). Bakgrunnen for opprettinga av Hermansen-utvalet og for forslaga og anbefalingane frå utvalet var eit behov for å endre rigide og detaljstyrande rettslege organisasjonsformer innanfor staten og for å lage eit meir ryddig og konsistent sett av rettsleg

sjølvstendige organisasjonsformer. Fleire verksemdar, spesielt innanfor samfunnsmessig tenesteyting og infrastruktur, hadde inntil då vore organiserte innanfor staten som ordinære forvaltningsorgan eller som forvaltningsbedrifter. Både frå overordna myndigheiter og frå verksemdene sjølve var behovet for omorganisering sett på dagsordenen.

Når det gjaldt organiseringa av næringsverksemd, var hovudsynspunktet til utvalet at det burde veljast ei selskapsform når staten engasjerte seg i næringsverksemd på eit økonomisk og forretningsmessig grunnlag. Fleirtalet i utvalet såg det som ønskjeleg med ei differensiering av selskapsforma etter kva slags karakter det statlege næringsengasjementet hadde. Fleirtalet foreslo å organisere statlege næringsengasjement i hovudsakleg to selskapsformer: statsaksjeselskap og ei eiga statsselskapsform basert på ei modernisering av statsselskapslova av 1965. Den sistnemnde selskapsforma representerte den gongen ei mellomform mellom forvaltningsbedrift og statsaksjeselskap. Eit forslag til ny statsføretakslov vart fremja for Stortinget i 1991 og vedteke same året. Av forarbeida til lova går det fram at statsføretaksforma i særleg grad var tenkt brukt for næringsverksemd som var viktig i sektorpolitisk samanheng, jf. Ot.prp. nr. 32 (1990–91) *Om lov om statsforetak*, side 13:

«[U]tviklingen har ført til at de generelle rammebetingelser for en rekke statlige virksomheter som er et instrument i en overordnet politisk målsetting f.eks. på det fordelingspolitiske, distriktpolitiske og alkoholpolitiske området har endret seg. Dette har ført til at virksomhetene i større grad enn tidligere må være innrettet på en måte som gjør dem i stand til å opptre som aktører i sine respektive markeder. Dette betyr at det for de virksomheter det gjelder bør kunne tilbys en organisasjonsform som i større grad gjør dem i stand til å tilpasse seg de endrede rammebetingelsene enn det som synes mulig innenfor forvaltningsbedriftsformen. Denne organisasjonsformen vil, selv med utvidede fullmakter, være en del av staten og dermed bl.a. være underlagt Kongens og departementets direkte myndighets- og ansvarsområde. Like viktig som å gi de virksomhetene det gjelder mulighet til å foreta en rasjonell tilpassing til nye rammebetingelser, er det imidlertid å være oppmerksom på at de virksomhetene det gjelder har som overordnet oppgave å være et instrument i en statlig sektorpolitisk målsetting. Dette tilsier at lovverket må være innrettet på å ivareta overordnede ansvarlige politiske myndigheters behov for styring og kontroll med saker som berører virksomhetens sektorpolitiske målsetting. Dette betyr at den alminnelige aksjeselskapsformen kan være mindre hensiktsmessig i disse tilfellene.»

Det kjem vidare fram at loven ikkje gjev høve til å trekkje inn andre eigarar ved sidan av staten, jf. Ot.prp. nr. 32 (1990–91), s. 14:

«Departementet er enig i at statsforetaksformen bør være en organisasjonsform hvor staten er eeneier, og hvor det ikke er rom for å trekke inn andre eiere ved siden av staten. Hvis virksomheten skal del- eller helprivatiseres forutsetter dette en oppløsning av statsforetaket, og nyorganisering som aksjeselskap. En slik omorganisering forutsetter Stortingets medvirkning.»

Statsforetakslova tok til å gjelde i 1992. Paragraf 4 andre ledd i lova slo fast at konkurs og gjeldsforhandling ikkje kunne opnast i eit statsforetak, og at staten ved oppløysing hadde ansvar overfor kreditorar som ikkje hadde fått dekt krava sine direkte frå statsforetaket. Reglane om garantiansvaret til staten og føresegnene om ein eigen insolvensprosedyre i statsforetakslova vart oppheva frå 1. januar 2003. Endringane var grunngevrne i behovet for å bringe statsforetakslova i samsvar med forbodet i EØS-avtalen mot statsstøtte. Endringane innebar at viktige særtrekk ved statsforetakslova vart fjerna.

I 2002 nemnde det dåverande Arbeids- og administrasjonsdepartementet opp eit utval (Sand-utvalet) for å greie ut behovet for statsforetaksforma og alternative selskapsformer og kor tenlege dei var for statlege verksemdar. Bakgrunnen var dei nemnde endringane i garantiansvaret til staten som følgje av EØS-avtalen. Utvalet, som avleverte utgreiinga si hausten 2003 (NOU 2003: 34 *Mellom stat og marked*), understreka at dei statleg drivne eller eigde verksemdene som var sjølvstendig organiserte rettsleg sett, var ei betydeleg og sterkt variert gruppe av verksemdar, der mange dreiv med sentrale og samfunnsmessige tenester og infrastruktur. I rapporten vart det lagt stor vekt på å identifisere verksemdstypar som kunne plasserast mellom den reine forvaltningsmessige statlege organiseringa og den reine marknadsorganiseringa, og å drøfte bruken av supplerande verkemiddel for å variere og utfylle bruken av rettslege organisasjonsformer.

Utvalet delte seg i eit fleirtal og eit mindretal i spørsmålet om behovet for ei statleg selskaps- eller føretaksform ved sida av statsaksjeselskapsforma. Eit fleirtal i utvalet anbefalte at statsforetaksforma vart vidareført, med den grunngevrvinga at det var tenleg ut frå variasjonen i typar av oppgåver der det kunne vere aktuelt å bruke rettsleg sjølvstendige organisasjonsformer. Fleirtalet foreslo enkelte endringar, mellom anna at det burde takast inn i lova ei føresegn som presiserer at bruksområdet til lova er «virksomheter som ivaretar samfunnspålagte oppgåver». Mindretalet meinte at det ikkje var tilstrekkeleg behov for å halde på ei særskild statsforetaksform etter at reglane om at det ikkje kunne opnast konkurs i statsforetak, og dei tilknytte reglane om ansvaret staten skulle ha for udekte forpliktingar under avviklinga av eit føretak, vart oppheva. Eit samla utval anbefalte at ein for framtida burde unngå særlovorganisering som rettsleg organisasjonsform.

Statsføretaksforma vart vidareført, men forslaget frå utvalsfleirtalet om justeringar i statsføretakslova vart likevel ikkje følgt opp i etterkant av arbeidet til utvalet.

Følgjande åtte selskap er i dag organiserte som statsføretak: Bane NOR SF, Enova SF, Gassnova SF, Norsk Helsenett SF, Siva SF, Statnett SF, Statskog SF og Statkraft SF. Staten er iht. eigarskapsmeldinga (Meld. St. 6 (2022-2023) *Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper*) eigar i desse:

- **Bane NOR SF** – for å vareta forvaltning og utvikling av nasjonal jernbaneinfrastruktur og jernbaneeigedom
- **Enova SF** – for å vege opp for ei rekkje typar marknadssvikt knytte mellom anna til utvikling og introduksjon av nye klima- og energiteknologiar og -løysingar
- **Gassnova SF** – for å vareta interessene til staten knytte til CO₂-handtering
- **Norsk helsenett SF** – for å ha direkte kontroll med verksemda som gjer tilgjengeleg nødvendig digital infrastruktur i helse- og omsorgssektoren
- **Siva – Selskapet for industrivekst SF** – for å ha eit verkemiddel for å leggje til rette for eigarskap og utvikling av bedrifter og nærings- og kunnskapsmiljø i heile landet, der Siva har eit særleg ansvar for å fremje vekstkrafta i distrikta
- **Statkraft SF** – for å eige norske vasskraftressursar og oppretthalde eit leiande energiselskap med hovudkontorfunksjonar i Noreg
- **Statnett SF** – fordi selskapet eig transmisjonsnettet og er systemansvarleg nettselskap i det norske kraftsystemet
- **Statskog SF** – for å ha kontroll over viktige skog- og utmarksareal og sikre berekraftig forvaltning av statlege skog- og fjelleigedommar med tilhøyrande ressursar, irekna å leggje til rette for behova allmenta har for jakt-, fiske- og friluftstilbod osv.

For alle selskapa ovanfor, unntatte Statkraft SF, er staten sitt mål som eigar berekraftig og mest mogleg effektiv oppnåing av sektorpolitiske mål. Statens sektorpolitiske mål som eigar i desse selskapa varierer og går fram av Meld. St. 6 (2022-2023) *Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper*. Målet til staten som eigar i Statkraft SF, i motsetning til dei andre statsføretaka, er høgast mogleg avkastning over tid innanfor berekraftige rammer. Tilsvarende er målet til staten som eigar for den kommersielle eigedomsverksemda i Bane NOR SF høgast mogleg avkastning over tid innanfor berekraftige rammer. Sjå meir om dette i Meld. St. 6 (2022–2023) *Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper*.

Erfaringa til KDD er at organisering i statsføretak er tenleg for dei aktuelle føretaka, og departementet har ikkje avdekt særlege problem med den valde organisasjonsforma. Departementet har likevel fått synspunkt frå eigardepartementa, mellom anna på behovet for å modernisere lova.

3. Behovet for endringar i statsføretakslova

3.1 Tidlegare endringar i statsføretakslova

Sidan statsføretakslova vart vedteken i 1991, er det gjort ei rekkje mindre endringar av lova. Dei aller fleste endringane gjeld enkeltføresegner og er til dels berre av teknisk karakter. I motsetning til det som gjeld for aksjelovgjevinga, har ein ikkje gjort ein totalgjennomgang av lova.

Den einaste større endringa skjedde med lov 20. desember 2002 nr. 88 der det statlege garantiansvaret vart avvikla. Slik statsføretakslova opphavleg vart vedteken, var det eit særtrekk ved lova at det ikkje kunne opnast konkurs eller gjeldsforhandlingar i føretaket. Om eit føretak ikkje kunne oppfylle forplikningane sine etter kvart som dei forfall, skulle statsføretaket oppløysast med mindre det vart vedteke ein plan for at drifta skulle halde fram som ville gje fordringshavarane dekning ved forfall, jf. § 47 i den opphavlege lovteksten. Etter §§ 51 og 53 i lova, slik føresegnene opphavleg lydde, hadde staten ved oppløysing av føretaket ansvar overfor kreditorar som ikkje fekk krava sine dekte direkte frå statsføretaket. Gjennom EØS-lova er hovuddelen av EØS-avtalen gjort til ein del av norsk rett, jf. EØS-lova § 1. Mellom anna på bakgrunn av at EFTAs overvakingsorgan (ESA) la til grunn at føresegnene som gav statsføretak konkursimmunitet, innebar ein statsgaranti og dermed ei støtteordning i strid med EØS-avtalen art. 61 nr. 1, vart føresegnene i statsføretakslova om det statlege garantiansvaret endra med lov 20. desember 2002 nr. 88.

Med lov 28. mai 2021 nr. 51, som tok til å gjelde 1. juni 2021, vart reglane i lova om gjennomføring av fysiske møte m.m. endra med formål om å likestille fysiske og elektroniske møte. Endringane medfører at saksbehandlinga i styret, føretaksmøtet og bedriftsforsamlinga kan skje utan fysiske møte, og at protokollar kan signerast elektronisk.² Midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 54 om unntak frå krav til fysisk møte m.m. i føretakslovgjevinga som vart vedteken som følge av restriksjonar som var pålagde av styresmaktene under utbrottet av covid-19 våren 2020, vart brukt som utgangspunkt for desse endringane.

---

²² Prop. 140 L (2020–2021) *Endringer i foretakslovgivningen (gjennomføring av møter og geografiske tilknytningskrav)*.

For å få vurdert moderniseringsbehovet i lova innhenta det dåverande Kommunal- og moderniseringsdepartementet ei fagleg utgreiing frå advokatfirmaet BAHR ved Gudmund Knudsen og Asle Aarbakke. Departementet fekk utgreiinga frå Bahr 06.03.2020. Hovudformålet med oppdraget var å ajourføre, forenkle og modernisere statsføretakslova i lys av den moderniserte aksjelova og eventuell anna ny lovgjeving. Utgreiinga til BAHR gjev ein heilskapleg gjennomgang av behovet for modernisering av lova, og utgreiinga følgjer som eit vedlegg til høyringsnotatet. Advokatane i BAHR er åleine ansvarlege for innhaldet og forslaga i utgreiinga. I arbeidet med lovutkastet har KDD brukt utgreiinga frå BAHR og i tillegg innhenta synspunkt frå eigardepartementa til statsføretaka.

3.2 Kva skil statsføretaksforma frå aksjeselskapsforma?

Statsføretaksforma har grunnlaget sitt i lov om statsforetak. Statsføretakslova byggjer på aksjelova og er på mange måtar ei forenkla utgåve av denne, men der berre føresegner som er relevante for statsføretaka, er tekne inn. Det følgjer eksplisitt av lova at føretaket berre kan ha staten som eigar. Bakgrunnen for dette er at statsføretaka er særskilt oppretta når det ikkje er aktuelt eller tenleg med andre eigarar ved sidan av staten jf. Ot.prp. nr. 32 (1990–91) s. 14.

Føretaksmøtet er det høgaste organet i statsføretaket og der staten utøver eigarmyndet. Føretaksmøtet har klare likskapstrekk med generalforsamlinga i eit aksjeselskap. Gjennom føretaksmøtet kan staten vedta retningslinjer og instruere i saker som gjeld føretaket, og dette er bindande for styret og administrerande direktør. Eigarar kan også gje instruksjon i generalforsamlinga i eit statsaksjeselskap. Aktiv bruk av instruksjonsretten i føretaksmøtet i enkeltsaker vil likevel bryte med føresetnadene i eigarpolitikken til staten, som det over fleire år har vore brei politisk semje om. I Meld. St 6 (2022-2023) *Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper* er det understreka at staten er varsam med å instruere selskap i enkeltsaker. Dette heng saman med at det undergrev rolle- og ansvarsfordelinga som selskapslovgjevinga byggjer på.

Det er spesielt på tre hovudpunkt at statsføretakslova skil seg frå reglane om statsaksjeselskap. Det kjem fram av statsføretakslova § 1 at statsføretaka berre kan ha staten som eigar. Statsaksjeselskap oppstår i det dei berre har staten som aksjeeigar, sjå aksjelova kapittel 20 del II. Avhendar staten éin eller fleire aksjar, er dei eit ordinært aksjeselskap utan at det krev endring i organisasjonsforma. Statleg verksemd organisert som statsaksjeselskap kan derfor opne for at staten reduserer sin eigardel dersom Stortinget samtykkjer. Ønskjer ikkje staten å vere eineeigar av verksemd organisert gjennom eit statsføretak, må organisasjonsforma derimot

endrast. Å oppløse eit statsføretak er derfor ein meir omfattande prosess enn å redusere eigardel i et statsaksjeselskap.

For det andre krev statsføretakslova at visse avgjerder skal leggjast fram for av eigardepartementet (føretaksmøtet) før avgjerda blir teken. Det gjeld

- **saker som har svært mykje å seie for formålet til føretaket, og/eller som i vesentleg grad vil endre karakteren til verksemda.** Slike saker skal leggjast fram skriftleg for eigardepartementet før det blir gjort vedtak. Om eigardepartementet er ueinig i forslaget frå styret, kan det innkalle til ekstraordinært føretaksmøte og instruere styret.
- **deltaking i samarbeidsforhold.** Styret kan ikkje utan samtykke frå føretaksmøtet inngå avtale om deltaking i eit selskap eller anna samarbeidsforhold der statsføretaket pådreg seg eit uavgrensa ansvar for forpliktingane til den felles verksemda. Lovgrunnen for denne føresegna var mellom anna at slike samarbeidsforhold kunne påføre føretaket ein særleg risiko som ikkje kunne sameinast med det uavgrensa ansvaret til staten, sjå Ot.prp. nr. 32 (1990–1991), side 18. Denne delen av grunngevinga for føresegna gjer seg ikkje gjeldande etter innføringa av ansvarsavgrensinga ved lovendinga i 2002. Føresegna blir nærmare vurdert i punkt 3.9.2.
- **oversending av styreprotokoll.** Departementet ber om høringsinstansanes innspel på om føresegna skal videreførast, sjå punkt 3.9.2.

Aksjelovgevinga inneheld ingen tilsvarande regel om at styret har framleggingsplikt overfor generalforsamlinga. For selskap der det er aktuelt, kan likevel slik regulering leggjast inn i vedtektene. Dette er gjort for nokre selskap. Slike vedtekter kan endrast gjennom generalforsamlingsvedtak av departementet som eigar.

For det tredje er statsføretakslova kortare og enklare enn aksjelova som følgje av at ho mellom anna ikkje treng å regulere forhold knytte til røysterett, likebehandling og andre reglar som er relevante når det er fleire aksjeeigarar.

3.3 EU-/EØS-lovgjevinga

EØS-avtalen inneheld ingen føresegner som direkte regulerer organiseringa av offentleg forvaltning, inkludert kva organisasjonsformer statlege styresmakter kan velje. Det same gjeld spørsmålet om det er offentlege eller privateigde verksemder som skal drive ulike samfunnsmessige tenester. Det er presisert i artikkel 125 at avtalen ikkje skal gjelde reglane partane har om eigedommsrett. Den konkrete organiseringa av offentleg forvaltning er under EØS-avtalen opp til kvar enkelt medlemsstat. Det er likevel fleire reglar som vil verke inn på måten ulike samfunnsmessige tenester kan drivast på. Dei generelle føresegnene om fri rørsle

av varer, tenester, personar og kapital har ein indirekte og generell, og på nokon område ein meir direkte, innverknad. Lovføresegner som er gjevne i medhald av desse forpliktingane, kan ha noko å seie, slik som til dømes lov 19. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser. Nokre av reglane i EØS-avtalen har meir direkte innverknad. Det gjeld forbodet mot statsstøtte i artikkel 61 flg. og føresegnene i artikkel 59 om offentlege føretak og føretak som har fått i oppgåve å utføre tenester av allmenn økonomisk betydning.

Forholdet statsføretakslova har til EU-/EØS-lovgjevinga, vart grundig vurdert i samband med ESA-saka og endringa av lova i 2002. Departementet har ikkje identifisert nye EØS-rettslege problemstillingar som skulle tilseie endringar i statsføretakslova.

3.4 Formålet med lova

3.4.1 Gjeldande lov

Statsføretakslova av i dag har inga formålsføresegn.

3.4.2 Omtale av formålet med statsføretaksforma

I NOU 1991:8 *Lov om statsforetak* er det peikt på at formålet med statsføretaksforma er at ho skal vere ei organisasjonsform for statleg forretningsmessig verksemd som blir driven med sikte på å realisere eit nærmare bestemt sektorpolitisk formål. Samtidig meinte utvalet at der staten er engasjert i ordinær forretningsverksemd som ikkje er meint å skulle vareta nokon bestemte sektorpolitiske oppgåver, burde verksemda organiserast som eit heil- eller deleigd aksjeselskap.³ Denne rollefordelinga mellom aksjeselskaps- og statsføretaksforma slutta departementet seg til.⁴

Den rollefordelinga mellom aksjeselskaps- og statsføretaksforma som var føresett i NOU 1991: 8 *Lov om statsforetak*, er ikkje gjennomført. I eigarskapsmeldinga, Meld. St. 6 (2022–2023) *Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper*, er selskap med statleg eigardel delte inn i to kategoriar etter kva mål staten har som eigar. I kategori 1 inngår selskapa der staten har mål om høgast mogleg avkasting over tid innanfor berekraftige rammer. Selskapa i denne kategorien opererer primært i konkurranse med andre. I kategori 2 inngår selskapa der målet til staten er berekraftig og mest mogleg effektiv oppnåing av sektorpolitiske mål. Selskapa i denne kategorien opererer primært ikkje i konkurranse med

³ Sjå m.a. NOU 1991: 8, punkta 5.3 og 5.4 (side 41–46).

⁴ Sjå Ot.prp. nr. 32 *Om lov om statsforetak*, punkt 1.3 (side 13).

andre.

Alle statsføretaka er i dag i kategori 2, unnateke Statkraft SF. Eit fleirtal av selskapa i kategori 2 er likevel organiserte som aksjeselskap (30 av selskapa). Fleire av selskapa er også organiserte som særlovsselskap, det vil seie at det er laga ei lov spesielt for den aktuelle verksemda. Staten gjev oppdrag til mange av selskapa i kategori 2, men også i nokre tilfelle selskap i kategori 1. For selskapa med oppdrag frå staten vil staten, i tillegg til eigarrolla, følgje opp selskapa som oppdragsgjevar og regulerings- og/eller tilsynsstyresmakt.

Eigarskapsmeldinga (*Meld. St. 6 (2022-2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper*) omtaler også bruken av ulike organisasjonsformer for selskap som er heileigde av staten, og påpeiker følgjande:

«Flere selskapsformer for selskaper som er heleid av staten gir ulike og ikke-enhetlige rammer for statens eierutøvelse. I OECDs retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse av selskaper med statlig eierandel anbefales det forenkling og standardisering av juridiske selskapsformer for selskaper med statlig eierandel. Aksjeselskapsformen er en kjent selskapsform, også utenfor Norge. Denne selskapsformen er mest brukt for selskaper med statlig eierandel uavhengig av statens begrunnelse for eierskapet og statens mål som eier. De selskapsrettslige rammene i aksjeloven gir forutberegnelighet rundt statens eierutøvelse for både selskapene, staten og andre interessenter. Andre selskapsformer benyttes der det er godt egnet og det foreligger særskilte begrunnelser (...).»

Som nemnt foreslo eit fleirtal i Sand-utvalet (NOU 2003: 34 *Mellom stat og marked*) at statsføretakslova skulle endrast slik at det blir teke inn ei føresegn som presiserer at bruksområdet til lova er «virksomheter som ivaretar samfunnspålagte oppgaver». Dette fell saman med det synet som vart framheva i St.meld. nr. 19 (2008–2009) *Ei forvaltning for demokrati og fellesskap*, der det heiter at «statlege verksemdar som opererer i ein marknad, og som òg skal fremme viktige sektorpolitiske omsyn, bør organiserast som statsføretak». Formålet med lovendringa som blei foreslått i NOU 2003: 34, var å tydeleggjere overfor andre aktørar kva formål staten har med organisasjonsforma, og bidra til at færre verksemdar med sektorpolitiske oppgåver vart organiserte som særlovsselskap.

Ei tverrdepartemental arbeidsgruppe under leiing av det dåverande Kommunal- og moderniseringsdepartementet vurderte i 2013 konsekvensane av forslaga frå fleirtalet i Sand-

utvalet om endringar i statsføretaksforma.⁵ Denne arbeidsgruppa konkluderte med at det ikkje syntest å vere grunnlag for å følgje opp forslaget om å endre statsføretakslova for å gjere det tydelegare kva slags type verksemder som skal omfattast. Arbeidsgruppa la vekt på det ikkje var dokumentert at måten selskapsformene vart brukte på, hadde konsekvensar som gjorde ei slik endring nødvendig. Både statsføretaksforma og aksjeselskapsforma med særføresegnene for selskap som er heileigde av staten, er fleksible organisasjonsformer som gjer at dei kan brukast for ulike typar verksemder. Arbeidsgruppa påpeikte også at fleire departement nyttar aksjeselskapsforma, men tek inn særføresegner i vedtektene til selskapet, til dømes at viktige saker skal leggjast fram for eigar før styret gjer vedtak.

3.4.3 Vurderinga til departementet

Som det kjem fram over, er statsføretaksforma ikkje meint å vere ei føretaksform for alle føretak som er heileigde av staten. Ved utforminga av lova i 1991 var intensjonen at føretaksforma skulle omfatte føretak som skulle vareta sektorpolitiske oppgåver. Formålsføresegner var mindre vanlege ved utforming av lover på det tidspunktet enn no, og «varetaking av sektorpolitiske oppgåver» vart ikkje lovregulert verken som eit vilkår for at ei verksemd er eit statsføretak, eller som noko som automatisk inneber at ei verksemd får denne føretaksforma. Myndet til å avgjere kva verksemder som skal reknast som statsføretak, er lagt til Kongen, utan at lovteksten gjev andre tilvisingar eller stiller krav utover at føretaka må vere eigde av staten åleine.

Forslaget frå departementet til formålsføresegn er teke inn i lovutkastet § 1-2, som lyder slik:

«Formålet med lova er å organisere dei føretaka Kongen har vedteke skal vere statsføretak, jf. § 1-1. Lova skal leggje til rette for ei saksbehandling som er tilpassa at statsføretak berre kan eigast av staten. Lova skal bidra til at statsføretak kan vareta si verksemd på ein effektiv måte.»

Føresegna får fram at lova er utforma med særleg vekt på saksbehandlinga i føretak som staten eig åleine. Særreglane i lovutkastet som fråvik rolle- og ansvarsfordelinga i aksjelova mellom eigar og styre, m.a. at saker av vesentleg betydning skal leggjast fram for eigar før avgjerd, knyter på enkelte punkt leiinga av statsføretaket nærare til eigardepartementet enn det som er

---

⁵ KMD (2013): *Sektorselskaper, virkemidler og effektiv måloppnåelse*. Høyringsnotat.

tilfelle for statsaksjeselskapa.⁶ Desse særreglane har likevel eit avgrensa omfang, og gjev ikkje staten ein vesentleg annan styringstilgang i statsføretak enn i statsaksjeselskap.

Det følgjer av føresegna som er foreslått, at lova har ei smalare målgruppe enn aksjelova. Aksjelova er i utgangspunktet utforma med tanke på næringsdrivande selskap som har som overordna formål å skaffe eigarane økonomisk vinning, men kan også vere eit formålstenleg alternativ for selskap med sektorpolitiske mål, jf. at eit klart fleirtal av dei heileigde selskapa til staten med sektorpolitiske mål er organiserte som statsaksjeselskap (19 selskap). I tillegg finst det også statsføretak som har som overordna formål å skaffe eigarane økonomisk vinning, slik som Statkraft SF.

Formålsregelen gjev ikkje noka føring på om ei konkret verksemd skal organiserast som eit statsføretak, som eit aksjeselskap eller som ein annan type organisasjon. Val av organisasjonsform er regulert i § 1-1 i lovutkastet. I dette ligg ikkje nokon føresetnad om å gjennomføre ei ny vurdering av organisasjonsforma for verksemdar som i dag er organiserte som aksjeselskap.

Sjølv om formålet med statsføretakslova kjem fram av forarbeida til lova og er gjort tydeleg i seinare dokument, meiner KDD at formålet bør lovfestast i ei ny statsføretakslov. Å innføre ei formålsføresegn vil gjere tydeleg statsføretaksforma som ei mogleg organisasjonsform der det ikkje er aktuelt med andre eigarar ved sida av staten. Ein slik formålsføresegn vil presisere bruksområdet i lova og vere eit tolkingsbidrag til lovbruken der eit selskap er stifta som statsføretak.

3.5 Eigarskapen til staten

3.5.1 Gjeldande lov

Eit særtrekk ved statsføretaksforma er at det er staten åleine som er eigar av føretaket. Dette kjem til uttrykk i gjeldande lov § 1 som fastslår at «[I]oven gjelder for foretak som eies av staten alene [...]». Dette betyr at lova utelukkar andre offentlege eller private eigarar ved sida av staten. På dette punktet skil statsføretaket seg frå aksjeselskapet, der sal av nokre av eller alle aksjane i eit statsaksjeselskap kan gjennomførast utan endring av organisasjonsform. Konsekvensen av eit slikt sal vil vere at det ikkje lenger er eit statsaksjeselskap, men eit ordinært aksjeselskap.

---

⁶ Sjå Knudsen, G. og Fagernæs, S. O. (2017): «Statsrådets forvaltning av statens eierskap i selskaper som staten eier alene eller er deleier i. Forholdet til Stortinget og selskapets ledelse» punkt 1.2.4.

Dersom det er ønskjeleg å trekkje inn andre eigarar ved sida av staten i eit statsføretak, må det gjerast ei omorganisering til aksjeselskap eller ei anna selskapsform som tillèt dette. Ein konsekvens av at det berre er staten som kan vere eigar, er også at eit statsføretak ikkje kan opprette dotterselskap som er statsføretak. I praksis blir eit dotterselskap organisert som eit aksjeselskap.

3.5.2 Vurderinga frå departementet

Ved utforminga av utkastet til statsføretakslov i NOU 1991: 8 var det eit viktig utgangspunkt at formålet med lova var å danne ei tenleg organisasjonsform for verksemder med eit bestemt sektorpolitisk formål, og som staten ønskte å ha eineansvaret for.⁷

Det at statsføretaksforma er reservert for verksemder som staten eig åleine, har viktige konsekvensar for utforminga av lova og gjer at statsføretakslova kan formast ut som ei atskilleg enklare lov enn aksjelova. Ein betydeleg del av reglane i aksjelova har samanheng med at det i eit aksjeselskap kan vere fleire aksjeeigarar. Slike reglar trengst ikkje i statsføretakslova. Det er til dømes ikkje behov for føresegner som gjeld eigarskifte av selskapsandelar, reglar som varetek interessene til enkeltaksjeeigarar eller aksjeeigarminoriteten, eller andre reglar som varetek det innbyrdes forholdet mellom eigarane. Dette er ein viktig grunn til at statsføretakslova er ei vesentleg enklare lov enn aksjelova, som stadig har auka i omfang og fått meir detaljregulering av forhold som ikkje er relevante for statsføretaka. Dette er viktig å ha for auge når dei endringane som er gjorde i aksjelova, blir brukte som utgangspunkt for revisjonen av statsføretakslova. Departementet ser det som vesentleg at statsføretakslova blir vidareført som ei kort og oversiktleg lov som er lett å bruke for brukarane av lova.

Ikkje alle omsyna aksjelova byggjer på, er nemnde i dette høyringsnotatet. Enkelte av desse omsyna er like gjeldande for statsføretakslova, men har ikkje like stor betydning for vurderinga av føresegnene i denne lova. Departementet ser likevel ikkje bort frå at desse andre omsyna som aksjelova byggjer på, også kan ha relevans for statsføretakslova.

3.6 Stifting av statsføretak

3.6.1 Gjeldande lov

Kapittel 2 i statsføretakslova inneheld nærmare reglar om stifting av eit statsføretak. Kapittelet inneheld tre paragrafar.

---

⁷ Sjå mellom anna NOU 1991: 8, side 44–46.

Paragraf 7 fastset at vedtak om oppretting av eit statsføretak skal gjerast av Kongen i statsråd. Forma «Kongen i statsråd» betyr at vedtaket skal gjerast ved kongeleg resolusjon, og at myndet ikkje kan delegerast.⁸ Kongens vedtak skal gje opp kva departement som skal representere staten som eigar av føretaket, og uttrykkjeleg namngje føretaket som eit statsføretak. Etter at det ved kongeleg resolusjon er gjort vedtak om å opprette eit statsføretak, opprettar eigardepartementet etter § 8 i lova eit datert og underskrive stiftingsdokument. Paragrafen gjev opp dei forholda som i det minste skal fastsetjast i stiftingsdokumentet. Statsføretaket blir rekna som stifta når stiftingsdokumentet er oppretta, og frå dette tidspunktet er føretaket eit eige rettssubjekt med evne til å pådra seg rettar og forpliktingar.

Etter statsføretakslova § 9 skal føretaket meldast til Føretaksregisteret seinast seks månader etter at stiftingsdokumentet er oppretta.

3.6.2 Vurderinga frå departementet

Reglane om korleis eit statsføretak blir stifta, er atskilleg enklare enn reglane om stifting av eit aksjeselskap i aksjelova kapittel 2. Reglane i aksjelova skal skape notoritet omkring stiftinga og mellom anna vareta omsynet til at dei som vurderer å teikne aksjar i selskapet, får slik informasjon om selskapet som kan bety noko for spørsmålet om å teikne aksjar. Reglane er også tilpassa at selskapet blir eigd gjennom aksjar, og at det kan vere fleire aksjeeigarar. Dessutan skal det vere mogleg å dokumentere den nemnde informasjonen i ettertid, mellom anna kva som faktisk vart vedteke av stiftaren. Reglane i aksjelova skal også sørge for at selskapet faktisk blir tilført den kapitalen det etter teikningsgrunnlaget skal få.

Dette er omsyn som ikkje blir gjorde gjeldande for statsføretaka. Ved at Kongen i statsråd skal gjere det grunnleggjande vedtaket og eigardepartementet opprette stiftingsdokumentet, blir den naudsynte notoriteten sikra. Det er ikkje behov for å sikre staten ytterlegare informasjon omkring selskapsetableringa ved å gje reglar om dette i lova. Det er likevel behov for at lova inneheld føresegner som klargjer staten si forplikting til å tilføre den kapitalen som vart vedteken ved skipinga av føretaket. Det blir her vist til lovutkastet § 2-4 som fører vidare § 13 andre ledd i den gjeldande lova. Føresegna stiller særlege krav til innhaldet i stiftingsdokumentet der innskottet frå staten er andre egedelar enn pengar, mellom anna om verdsetjinga av eit slikt innskott. Etter føresegna skal verdsetjinga stadfestast av revisor, sjå nærmare om føresegna nedanfor, i punkt 3.8.2.

---

⁸ Om grunnen til at vedtaket skal gjerast av Kongen i statsråd, sjå NOU 1991: 8, side 78–79.

Etter statsføretakslova § 9 gjeld det ein frist på seks månader etter at stiftingsdokumentet er oppretta, for å melde føretaket til Føretaksregisteret. Dette svarer til den tidlegare fristen på seks månader i aksjelova 1976 § 2-9 første ledd. Etter gjeldande aksjelov § 2-18 første ledd er fristen tre månader. Departementet foreslår at meldingsfristen etter statsføretakslova blir endra i samsvar med dette.

Etter gjeldande lov § 8 andre ledd andre punktum kan eit statsføretak erverve rettar og pådra seg plikter, vere part i avtaler med private og offentlege styresmakter og har partsstilling overfor domstol og andre styresmakter allereie når stiftingsdokumentet er oppretta jf. § 3. Dette er i motsetning til det som gjeld for aksjeselskap, som etter aksjelova § 2-20 første ledd før registreringstidspunktet ikkje kan erverve andre rettar og pådra seg andre forplikningar enn det som kjem fram av stiftingsdokumentet. Reguleringa i statsføretakslova § 8 andre ledd andre punktum, vart ikkje endra i samband med endringane i statsføretakslova i 2002, som oppheva det tidlegare statlege garantiansvaret for forplikningane til føretaket, og innførte den no gjeldande føresegna i statsføretakslova § 4 a om at staten har avgrensa ansvar for forplikningane til føretaket. Departementet vurderer det slik at endringa av ansvarsforma også bør få konsekvensar for kva for rettar og plikter føretaket kan erverve og pådra seg før registreringa. Det er først når føretaket er registrert, kreditorane kan vere visse på at staten har tilført føretaket dei verdiane som er gjevne opp i stiftingsdokumentet. Det betyr også at statsføretak bør ha avgrensa rett til å pådra seg plikter utover det som er vedteke i stiftingsdokumentet før registrering slik som for eit aksjeselskap. For plikter som statsføretaket pådreg seg før registrering i Føretaksregisteret, foreslår departementet at aksjelova § 2-20 andre og tredje ledd blir gjevne tilsvarende bruk. Sjå lovutkastet § 2-6. Det betyr mellom anna at for forplikningar som er pådregne i namnet til statsføretaket før registreringa, og som føretaket ikkje heftar for etter stiftingsdokumentet eller lov, er dei som har pådregne forplikninga, personleg og solidarisk ansvarlege når ikkje noko anna må reknast som avtalt med kreditor. Ved registreringa overtek føretaket forplikninga. Frå same tidspunkt fell det personlege ansvaret bort.

3.7 Vedtektene

3.7.1 Gjeldande lov

I statsføretakslova er reglane om innhaldet i vedtektene fastsette i kapittel 3 § 10, medan § 11 fastset at vedtektsendringar skal vedtakast av føretaksmøtet.

3.7.2 Vurderinga frå departementet

Gjeldande lov § 10 om innhaldet i vedtektene har dels som førebilete aksjelova 1976 § 2-2 og er dels basert på føresegner som er særleine for statsføretaka.

Departementet foreslår at kravet i lova til innhaldet i vedtektene blir tilpassa dei no gjeldande reglane om minstekrav til vedtektene til eit aksjeselskap i aksjelova § 2-2. Dette betyr at lovføresegna kan formast ut slik:

Vedtektene til føretaket skal i det minste angje

1. namnet på føretaket
2. verksemda til føretaket
3. innskottet til staten i føretaket
4. kva saker som skal behandlast på det ordinære føretaksmøtet

Dette betyr at § 10 nr. 3 om å gje opp kvar føretaket skal ha forretningskontoret sitt, nr. 4 om kva departement føretaket høyrer under, nr. 6 om talet på, eller det lågaste eller høgaste talet på, styremedlemmer og nr. 8 om anna som etter lova krev fastsetjing i vedtektene, blir sløyfa i den no gjeldande lovføresegna. Lova gjev berre opp dei lovbestemte minstekrava til vedtektene og står ikkje i vegen for at eigardepartementet kan velje å ta inn føresegner i vedtektene utover dei lovbestemte minstekrava, som er spesialtilpassa særlege omsyn for det enkelte føretaket. Om det blir rekna som tenleg, vil det såleis framleis vere mogleg å fastsetje til dømes eit tal på styremedlemmer i vedtektene, eventuelt som eit minimums- og maksimumstal for kor mange styremedlemmer det kan vere. Statsføretakslova § 10 nr. 2 førast vidare i ny lov, men nyttar same ordlyd som anna føretakslovgjeving.

Føresegna i § 11 om at vedtektsendingar høyrer under føretaksmøtet, bør førast vidare.

3.8 Kapitalreglane

3.8.1 Gjeldande lov

Dei sentrale reglane om kapitalforholda til føretaket er samla i kapittel 4 i lova, som har overskrifta «Statens innskudd i foretaket. Utdeling av foretakets midler». Enkelte av reglane i kapittel 4 vart endra med lov 20. desember 2002 nr. 88 i tilknytning til endringa av ansvarsforma, til eit føretak med avgrensa ansvar.

Kapittel 4 inneheld i alt seks paragrafar. Paragraf 12 fastset eit krav om at statsføretaket heile tida skal ha forsvarleg eigenkapital, § 13 gjeld innskottsplikta staten har ved stiftinga av føretaket, § 14 gjeld forhoging av innskottskapitalen frå staten ved nyinnbetaling, § 15 gjeld forhoging av innskottskapitalen frå staten utan nyinnbetaling, § 16 gjeld nedsetjing av innskottskapitalen, og § 17 gjeld utbyte til staten.

Kapitalreglane er utforma med utgangspunkt i tilsvarende reglar i aksjelovgjevinga, men er betydeleg forenkla samanlikna med desse. Reglane er ikkje ajourførte med gjeldande aksjelovgjeving.

3.8.2 Vurderinga frå departementet

Paragraf 12 fastset at føretaket skal ha ein forsvarleg eigenkapital, og har reglar om pliktene til styret om eigenkapitalen blir lågare enn forsvarleg. Føresegna vart endra med lov 20. desember 2002 nr. 88 og har som modell aksjelova §§ 3-4 og 3-5, slik desse føresegnene lydde då.

Krava i statsføretakslova til forsvarleg kapital m.m. bør tilpassast dei no gjeldande reglane i aksjelova §§ 3-4 om krav om forsvarleg eigenkapital og likviditet og 3-5 om handleplikt ved tap av eigenkapital, slik desse reglane no lyder, etter endringar seinast med lover 14. juni 2013 nr. 40 (aksjelova § 3-4) og 14. desember 2018 nr. 95 (aksjelova § 3-5). Krava til forsvarleg eigenkapital og handleplikta ved tap av eigenkapital har samanheng med ansvarsavgrensinga til eigarane, og det er derfor ingen avgjerande grunn til at reglane i statsføretakslova skal vere annleis utforma enn dei tilsvarende reglane i aksjelova. Dessutan bør no gjeldande § 12 delast opp i to paragrafar, etter mønster av dei tilsvarende føresegnene i aksjelova, der den eine paragrafen slår fast kravet om forsvarleg eigenkapital og likviditet, og den andre regulerer handleplikta føretaket har dersom ein må gå ut frå at eigenkapitalen blir lågare enn forsvarleg ut frå risikoen ved og omfanget av verksemda i selskapet. Sjå lovutkastet §§ 3-1 og 3-2.

Gjeldande lov § 13 regulerer innskottet frå staten ved stiftinga av føretaket. Føresegna høyrer heime i kapitlet om stiftinga av føretaket og bør derfor overførast dit. Departementet foreslår i tillegg enkelte endringar i innhaldet.

I motsetning til det som gjeld for eit aksjeselskap, stiller ikkje statsføretakslova eit lovbestemt minstekrav til innskottet frå staten. Etter aksjelova § 3-1 første ledd gjeld eit minstekrav på 30 000 kroner for aksjekapitalen i aksjeselskap. Minstekravet i aksjelova vart vurdert i samband med endringa av aksjelova med lov 16. desember 2011 nr. 63, sjå mellom anna punkt 5.5 på side 64 flg. i utgreinga *Forenkling og modernisering av aksjeloven*, som vart levert til Justis- og politidepartementet 7. januar 2011, og oppfølginga i Prop. 148 L (2010–2011) *Endringer i*

aksjeloven mv., punkt 3 (side 11 flg.). Ein ytterlegare reduksjon av minste aksjekapital vart vurdert i NOU 2016: 22 *Aksjelovgivning for økt verdiskaping*, der det vart foreslått å redusere minste aksjekapital til 1 krone, men dette forslaget vart ikkje følgt opp av departementet, sjå Prop. 112 L (2016–2017) *Endringer i aksjelovgivningen mv.*, punkt 6.1 (s. 55 flg.).

Det lovbestemte kravet til minste aksjekapital fungerer først og fremst som ei sperre mot uønskt bruk av aksjeselskapsforma. Kravet har lite å seie for dekningsmoglegheitene kreditorane har, eller interessa aksjonærane har i tilførsel av kapital til selskapet, sjå den nærmare vurderinga i den nemnde utgreiinga *Forenkling og modernisering av aksjeloven*, punkt 5.5.2 (side 64 flg.). Det synest lite sannsynleg at staten etablerer statsføretak utan å tilføre kapital for å realisere formålet med føretaket, og dette omsynet blir derfor anteke å være lite gjeldande når staten vurderer å organisere ei verksemd som statsføretak. Departementet kan derfor ikkje sjå grunn til å innføre nokon bestemt minimumskapital for statsføretaka.

Departementet foreslår å ikkje vidareføre særregelen om innskott frå staten ved stiftinga av eit statsføretak i § 13 første ledd første punktum i lova. Dette har samanheng med reglane om det avgrensa ansvaret staten har for føretaket. Departementet legg også til grunn at staten vil gjere ei vurdering av storleiken på innskottet når føretaket blir oppretta.

Statsføretakslova § 13 andre ledd gjeld når innskottet frå staten består av andre formuesverdiar enn pengar, irekna når ei igangverande verksemd blir brukt som innskott.

Paragraf 13 andre ledd tredje punktum i lova gjeld verdsetjinga av innskottet og har til formål å sikre at føretaket verkeleg blir tilført verdiar for det beløpet som er oppført som innskott frå staten i stiftingsdokumentet og vedtektene. Føresegna er utforma etter modell av aksjelova 1976 § 2-4 tredje ledd første punktum.

Dei tidlegare føresegnene i aksjelova av 1976 om innskott i form av andre gjenstandar enn pengar, er no avløyste av dei meir omfattande reglane i den no gjeldande aksjelova § 2-6 om utgreiing om aksjeinnskott med andre eigedelar enn pengar og særskilde rettar og § 2-7 om innskott med andre eigedelar enn pengar. Føresegna i statsføretakslova kan formast ut med utgangspunkt i desse føresegnene. Reglane i aksjelova har til formål å gje informasjon til aksjeteiknarane og eksisterande aksjeeigarar om kva som blir skote inn, og korleis dette er verdsett. I tillegg skal det gjevast informasjon om teikningskursen per aksje og talet på nye aksjar som blir teikna, slik at ein ser korleis teikninga vil påverke eigardelen ein har.

Dette er omsyn som også kan gjere seg gjeldande i statsføretaka, sjølv om det er staten som

både står bak opprettinga av føretaket og skyt inn heile kapitalen. Aksjelovgjevinga inneheld ikkje unntak om utgreiing for tilfelle med heileigde selskap eller der alle dei eksisterande aksjeeigarane skyt inn sin forholdsmessige del. Dette er fordi reglane om utgreiing skal vareta fleire omsyn enn berre informasjon til nye teiknarar eller informasjon som gjer at eksisterande aksjeeigarar kan vurdere den potensielle utvatninga. Reglane skal mellom anna også bidra til å bevisstgjere styret om verdsetjinga, tydeleggjere ansvaret, sikre offentlegheit om utgreiinga og notoritet om avgjerdsgrunnlaget og klargjere kva revisor har stadfesta.

Departementet ønskjer innspel frå høyringsinstansane på om det kan vere behov for å gje reglane om utgreiing i aksjelova § 2-6 tilsvarande bruk, alternativt at den no gjeldande regelen i statsføretakslova § 13 andre ledd blir erstatta av følgjande føresegn:

«Er innskottet til staten andre formuesverdiar enn pengar, skal ein i stiftingsdokumentet opplyse om kva som skal skytast inn, og verdien av innskottet. Innskottet skal vurderast til verkeleg verdi, med mindre det følgjer av rekneskapslova at innskottet skal førast vidare til balanseførte verdiar. Tidspunktet for verdsetjinga kan tidlegast vere fire veker før stiftinga av føretaket, jf. § 2-2. Ei stadfesting frå revisor om at innskottet ikkje er verdsett høgare enn tillate etter andre punktum, skal leggjast ved stiftingsdokumentet.» Føresegna er teken inn i lovutkastet § 2-4.

Gjeldande lov § 14 gjeld forhøging av innskottskapitalen ved nyinnbetaling.

Føresegna svarer til reglane om forhøging av aksjekapitalen i aksjelova kapittel 10, men er betydeleg enklare enn desse reglane. Føresegnene i aksjelova må sjåast i samheng med at det i eit aksjeselskap kan vere fleire aksjeeigarar som ønskjer å delta i ei kapitalforhøging, og ei kapitalforhøging gjennom ein såkalla retta emisjon kan brukast til å få nye eigarar inn i selskapet. Det er derfor nødvendig at dei som vurderer å teikne aksjar, får informasjon som kan ha noko å seie for aksjeteikninga, både når det gjeld eigen eigardel, og for kva nye aksjeeigarar som kan komme inn. Dette er ikkje spørsmål som er aktuelle for statsføretaka, der det berre er staten som kan teikne den nye kapitalen. Det må føresetjast at staten kan sikre seg relevant informasjon på annan måte. Tilføring av ny kapital til statsføretak krev budsjettdekning etter dei ordinære prosedyrane for statsbudsjett og økonomiregelverket i staten. Departementet kan derfor ikkje sjå at det for statsføretaka trengst reglar om styrefullmakt til å forhøge innskottskapitalen etter mønster av reglane i aksjelova kapittel 10 II.

Departementet vurderer det likevel slik at styret bør ha ei viss rolle i kapitalforhøginga ved nyinnbetaling. Forvaltninga av føretaket høyrer under styret. Etter forslaget skal styret fastsetje planar og budsjett for verksemda, og halde seg orientert om gjennomføringa av formålet og den

økonomiske stillinga til føretaket. Styret er derfor også nærmast til å foreslå, og grunngje behovet for, å høgje innskottskapitalen ved nyinnbetaling. Departementet vurderer derfor at statsføretakslova i likskap med aksjelova bør ha føresegner om at styret kan foreslå forhøgning av innskottskapitalen ved nyinnbetaling, sjå lovutkastet § 3-3 andre ledd. På same måte som i aksjelova § 10-3 (2) skal forslaget grunngjevast. Eit krav om grunngjeving vil gje føretaksmøtet eit betre avgjerdsgrunnlag. Det vil også gje notoritet til, og dermed høve til å etterprøve kva som ligg til grunn for, vedtaket om kapitalforhøgning. Det kan til dømes ha noko å seie for kva bakgrunn eigardepartementet har lagt til grunn for vurderinga si.

Departementet vurderer det slik at styret også bør vere ansvarleg for å utarbeide ei forklaring for verdivurderinga, sjå lovutkastet § 3-3 tredje ledd. For tredjepartar har det betydning kva verdiar som blir tilførte føretaket, og korleis dei blir verdsette. Vidare har det betydning for rekneskapsførselen, og for tredjepartar som ser på rekneskapen for å sjå kor solid føretaket er. Derfor er det viktig at styret også har eit aktivt forhold til verdsetjinga. Det er styret som skal utarbeide rekneskapen, og som har ansvar for å vurdere den økonomiske situasjonen for selskapet. Dette har også ei samanheng med ansvaret til styret for forvaltninga av føretaket. At styret er ansvarleg for økonomien, talar for at styret er involvert i kapitalforhøgning og verdsetjing. **Departementet ber om innspel på om det er formålstenleg at styret skal ha slik forslagsrett og informasjonsplikt som departementet foreslår.**

I eit statsføretak skal forhøgninga av innskottskapitalen frå staten vedtakast av føretaksmøtet. Paragraf 14 andre ledd i gjeldande lov fastset nærmare reglar om kravet til protokollering, irekna krav til protokollering når innskottet består av anna enn pengar. Føresegnene om innskott av anna enn pengar har parallellar i gjeldande lov § 13 andre ledd om innskottet staten gjer ved stiftinga av føretaket. I lovutkastet § 3-3 andre ledd om forhøgning av innskottskapitalen til staten foreslår departementet tilsvarende endring som i lovutkastet § 2-4, sjå over.

Paragraf 15 i lova gjeld forhøgning av innskottskapitalen utan nyinnbetaling, det vil seie at innskottskapitalen til staten blir forhøgd ved at føretaket overfører eigenkapital som overstig innskottskapitalen. Føresegna svarer til reglane i aksjelova kapittel 10 III om forhøgning av aksjekapitalen ved fondsemisjon, men er betydeleg enklare enn desse reglane. Departementet foreslår at føresegna blir vidareført i den noverande forma, men likevel slik at ho blir tilpassa utforminga av reglane i den noverande aksjelova, sjå lovutkastet § 3-5.

Paragraf 16 i lova gjeld nedsetjing av innskottskapitalen til staten. Føresegna svarer til reglane om nedsetjing av aksjekapitalen i aksjelova kapittel 12, men er atskilleg enklare enn desse reglane. Departementet foreslår at føresegna blir vidareført i den noverande forma, likevel slik

at føresegna blir tilpassa utforminga av reglane i den nojeldande aksjelova, sjå lovutkastet §§ 3-10 til 3-12.

Paragraf 17 i lova gjeld utdeling av midlar frå føretaket som utbyte til staten. Føresegna svarer til reglane om utbyte i aksjelova kapittel 8 I, men er betydeleg enklare enn desse.

Aksjelova har enkelte spesielle reglar om utbyte som det er vanskeleg å sjå at det kan vere noko praktisk behov for i statsføretak. Det gjeld i første rekkje dei spesielle reglane om utbyteutbetaling på grunnlag av ein mellombalanse og ei fullmakt til styret om utdeling av tilleggsutbyte, sjå aksjelova §§ 8-2 andre ledd og 8-2 a, 8-2 b og 8-2 c. Slik departementet ser det, er det ikkje grunn til å belaste statsføretakslova med slike reglar.

Statsføretakslova har per i dag, i motsetning til aksjelova § 3-6 andre ledd, ingen definisjon av kva som skal reknast som ei utdeling av midlar frå føretaket og derfor må følgje reglane om utbyte, eventuelt reglane om nedsetjing av innskottskapital til staten eller oppløysing av føretaket. Statsføretakslova har heller ingen regel om tilbakeføring av ulovleg utbyte som svarer til aksjelova § 3-7. Slike reglar hadde mindre betydning under den opphavlege ordninga der staten garanterte overfor kreditorane til føretaket. Under den noverande ordninga betyr desse reglane meir, som eit ledd i kreditorvernet. Departementet foreslår derfor at det blir teke inn i statsføretakslova tilsvarande føresegner som i aksjelova § 3-6 andre ledd om kva som skal reknast som ei utdeling, og aksjelova § 3-7 om ulovlege utdelingar. Forslaga går fram av lovutkastet §§ 3-6 og 3-7. Departementet kan derimot ikkje sjå at verken aksjelova § 3-7 første ledd andre punktum om utbetalingar til godtruande mottakar eller aksjelova § 3-7 andre ledd om at den som på vegner av selskapet har medverka til ei ulovleg utdeling, på visse vilkår er ansvarleg for at utdelinga blir tilbakeført til selskapet, har noko betydning i praksis for statsføretak. Ein kan vanskeleg sjå for seg staten som ein godtruande mottakar eller som ein mottakar som ikkje evnar å tilbakeføre utdelinga, og eit medverkaransvar framstår overflødig der det er staten som har tilbakeføringsplikta etter utkastet § 3-7. **Departementet ber høyringsinstansane om innspel til behovet for eit medverkaransvar.**

Aksjelova § 3-8 har reglar om avtalane selskapet har med aksjeeigarar eller leiinga til selskapet, det vil seie nærståande til selskapet, og andre nærmare bestemte personar. Risikoen for at nokon i selskapsleiinga eller deira nærståande skal inngå avtale med føretaket av ein slik terskelverdi som føresegna viser til, ligg også der for statsføretak. Departementet foreslår derfor å ta inn ei føresegn om dette, sjå lovutkastet § 3-13. Legaldefinisjonen av «nærståande» i aksjelova § 1-5 gjeld tilsvarande. Terskelverdien er her sett til same nivå som i aksjelova og allmennaksjelova (lov om allmennaksjeselskaper). Likevel kan 2,5 pst. av balansesummen i dei

fleste statsføretaka, medrekna slike som Statnett, Bane NOR og Statkraft, bli veldig høgt. Alternativet er å setje terskelverdien til eit kronebeløp eller ein annan prosentsats (t.d. grunnbeløp). Det bør etter departementets syn setjast ein terskelverdi som ikkje er for høgt.

Departementet ber om innspel frå høyringsinstansane på kva terskelverdi som bør gjelde for statsføretaka.

Departementet meiner det kan vere grunn til å ta inn i lova ei føresegn som svarer til aksjelova § 3-9 første og andre ledd om konserninterne transaksjonar. Føresegnene lyder:

- (1) *Transaksjoner mellom selskaper i samme konsern skal grunnes på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Vesentlige avtaler mellom konsernselskaper skal foreligge skriftlig.*
- (2) *Kostnader, tap, inntekter og gevinster som ikke kan henføres til noe bestemt konsernselskap, skal fordeles mellom konsernselskapene slik god forretningskikk tilsier.*

Føresegnene gjev uttrykk for eit viktig selskapsrettsleg prinsipp som departementet meiner det er viktig å lovfeste for statsføretaka òg. I lovutkastet foreslår departementet at dette blir gjort ved ei tilvising til aksjelova § 3-9, sjå lovutkastet § 3-14.

Transaksjonar mellom føretaket og staten fell utanfor den nemnde føresegna fordi staten ikkje står i noko konsernforhold til statsføretak han eig. Prinsippet i aksjelova § 3-9 første ledd om at transaksjonar skal grunnast på vanlege forretningsmessige vilkår og prinsipp, bør likevel også gjelde for transaksjonar føretaket gjer med staten, og departementet meiner dette bør komme til uttrykk i lova. Det er derfor teke inn ei føresegn om dette i lovutkastet, sjå lovutkastet § 3-14.

Aksjelova § 3-9 tredje ledd inneheld ei særføresegn om at summen av utbytte og konsernbidrag ikkje må overstige ramma for utbytte. Departementet legg til grunn at konsernbidrag frå eit statsføretak er lite praktisk for statsføretak, og viser derfor ikkje til denne føresegna.

3.9 Styre og administrerande direktør i statsføretaka

3.9.1 Gjeldande lov

Reglane om styre og administrerande direktør i statsføretak er samla i kapittel 5 og 6.

Styre og administrerande direktør i føretaket utgjer leiinga i føretaket. Føresegnene er utforma etter mønster av aksjelova, men er atskilleg enklare enn reglane der.

Paragraf 18 i lova fastslår at eit statsføretak blir leidd av eit styre og ein administrerande direktør. Dette svarer til leiinga i eit aksjeselskap, sjå aksjelova kapittel 6.

Dei nærmare reglane om styret går fram av §§ 19–25 i lova. Paragraf 19 regulerer samansetjinga av styret m.m., § 20 gjeld styrerepresentasjonen til dei tilsette, § 21 gjeld tenestetida til styremedlemmene, og § 22 gjeld opphøyr av styreverv før tenestetida er gått ut. Myndet til styret er nærmare regulert i § 23. Paragrafane 24 og 25 har nærmare reglar om styremøte, når det er å rekne som vedtaksført, og fleirtalskrav.

Paragrafane 26 og 27 inneheld reglar om administrerande direktør i føretaket og myndet til administrerande direktør.

Paragrafane 27, 28, 29 og 30 inneheld reglar av meir generell karakter, mellom anna om habilitet (§ 28), forbod mot å ta imot gåver m.m. (§ 29) og opplysningsplikt for styret i dotterselskap overfor leiinga i statsføretaket, det vil seie i morføretaket (§ 30).

Statsføretakslova kapittel 6 gjeld representasjon av statsføretaket utetter og består av to paragrafar. Paragraf 31 gjeld retten styret og administrerande direktør har til å representere føretaket, og § 32 regulerer konsekvensane av at nokon som representerer selskapet utetter, overskrid det han eller ho har rett til på vegner av føretaket.

3.9.2 Vurdering frå departementet

Det er tenleg at organisasjonsmønsteret til statsføretaka byggjer på ein tilnærma lik modell som aksjeselskapa. Staten som eigar har ikkje direkte mynde i den løpande forvaltninga og daglege drifta av føretaket, men er vist til å utøve eigarmyndet sitt gjennom føretaksmøtet og innanfor dei rammene som lova fastset. Den direkte leiinga av føretaket høyrer under styret og administrerande direktør, som har høg grad av økonomisk og forretningsmessig handlefridom og ansvar. Desse utgangspunkta blir modifiserte noko gjennom enkelte spesialreglar i lova.

Gjeldande statsføretakslov § 18 fastset at eit statsføretak skal vere leidd av eit styre og ein administrerande direktør. Departementet foreslår å sløyfe denne føresegna av ulike årsaker. Føresegna skaper uklarleik om ansvarsfordelinga mellom styret og dagleg leiar. Det er styret som har det overordna ansvaret for å forvalte (leie) føretaket. Styret er overordna dagleg leiar og kan gje han eller ho instruks i alle saker. Føresegna kan gje eit misvisande inntrykk av at styret og dagleg leiar er meir likeverdige enn dei er. Vidare vil føresegna vere overflødig fordi det følgjer av lovutkastet §§ 5-1 og 5-2 at statsføretak skal ha styre og dagleg leiar. Oppgåvene og myndet deira kjem fram av forslaget kapittel II. Departementet påpeiker også for ordens

skyld at i gjeldande statsføretakslov nyttar ein omgrepet «administrerende direktør», og foreslår at dette blir endra til «dagleg leiar» for å ha same omgrepsbruk som i aksjelova.

Gjeldande statsføretakslov § 19 fastset at eit statsføretak skal ha eit styre på minst tre personar. Dette betyr at det i eit statsføretak ikkje er høve til å ha eit styre med ein eller to personar, slik som aksjelova opnar for, sjå aksjelova § 6-1 første ledd. Departementet kan ikkje sjå noko behov for å opne for at eit statsføretak kan organiserast med eit styre med eitt eller to medlemmer. Statsføretak bør leiast av eit kollegialt organ på minst tre medlemmer, slik ordninga er for allmennaksjeselskap etter allmennaksjelova § 6-1 første ledd. Føresegna i aksjelova som gjev høve til å ha eit styre med ein eller to personar, er grunnngjeven med at eit slikt styre kan vere praktisk i små verksemder der eigaren sjølv ofte tek del i leiinga. Dette vil ikkje vere tilfelle for statsføretak. I tillegg er det eit viktig omsyn at styret i eit statsføretak har tilstrekkeleg fagleg og profesjonell breidd til å bidra til at statsføretaket kan vareta formålet sitt på ein mest mogleg effektiv måte. Departementet foreslår derfor ikkje endringar i kravet om minimum tre styremedlemmer i eit statsføretak.

Reglane i statsføretakslova § 20 om styrerepresentasjonen til dei tilsette er utforma etter mønster av representasjonsreglane i aksjelova av 1976 og er ikkje harmoniserte med seinare endringar i reglane i aksjelova. Reglane om styrerepresentasjonen til dei tilsette i statsføretak er derfor i utakt med gjeldande reglar i aksjelova på fleire punkt og bør endrast i tråd med reglane om representasjonsretten til dei tilsette i aksjelova §§ 6-4 og 6-5. For meir om detaljane i lovtekstforslaget frå departementet blir det vist til lovutkastet §§ 5-3 og 5-4 og spesialmerknadene til desse føresegnene.

Reglane i statsføretakslova § 21 om tenestetida til styremedlemmene svarer i hovudtrekk til aksjelova § 6-6 og bør førast vidare. I aksjeselskap kan det etter aksjelova § 6-6 første ledd vedtektsfestast at ein styremedlem skal tenestegjere på ubestemt tid, det vil seie utan noka bestemt avgrensa tenestetid. Departementet reknar med at dette er lite praktisk i eit statsføretak, og foreslår derfor ikkje ei tilsvarande føresegn i statsføretakslova, sjå lovutkastet § 5-5.

Statsføretakslova § 22 om opphøyr av styreverv før tenestetida er gått ut, er ikkje harmonisert med aksjelova § 6-7 første ledd slik denne føresegna lyder etter at ho vart endra med lov 16. juni 2017 nr. 71. I lovutkastet § 5-6 første ledd foreslår departementet at føresegna i statsføretakslova blir harmonisert med den tilsvarande føresegna i aksjelova § 6-7 første ledd.

Aksjelova §§ 6–8 har reglar om suppleringsval til styret. Departementet reknar med at reglane her regulerer ein praktisk situasjon som det også kan vere viktig å ha reglar om i statsføretak. Departementet foreslår derfor reglar om dette i lovutkastet § 5–7.

Departementet antek vidare at det kan vere tenleg med ein regel om varamedlemmer og observatørar tilsvarande aksjelova § 6-9. Føresegna gjer det klart at føresegnene i lova om styremedlemmer også gjeld for varamedlemmer og observatørar til styret, sjå lovutkastet § 5-8.

Departementet foreslår også ei føresegn i statsføretakslova som svarer til aksjelova § 6-10 om godtgjersle til styremedlemmer, varamedlemmer og observatørar. Føresegna regulerer ikkje nærmare storleiken på godtgjersla, men fastslår at ho blir fastsett av generalforsamlinga, det vil seie føretaksmøtet i statsføretaka. Det er i samsvar med praksis. Dessutan fastslår aksjelova § 6-10 andre punktum at retten til godtgjersle for styremedlemmer fell bort ved konkurs i selskapet. Etter at staten som eigar etter lovendringa i 2002 har eit avgrensa ansvar for forpliktingane til statsføretaket, kan også eit statsføretak gå konkurs. Det kan derfor også i statsføretakslova vere behov for ei føresegn etter mønster av aksjelova § 6-10 andre punktum, sjå lovutkastet § 5-9 første ledd.

Når det gjeld openheit kring godtgjersle, viser departementet til allmennaksjelova §§ 6-16 a (retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer i noterte selskaper) og 6-16 b (rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer i noterte selskaper). Desse føresegna i allmennaksjelova gjeld berre for noterte selskap, men i *Statens retningslinjer for lederlønn i selskaper med statlig eierandel* står det følgjande: «I unoterte selskaper med statlig eierandel vil staten foreslå å fastsette i selskapets vedtekter at allmennaksjelovens bestemmelser om styrets retningslinjer og lønnsrapport skal gjelde for selskapet.» I alle dei åtte statsføretaka er det i dag vedtektsfesta at allmennaksjelova §§ 6-16 a og 6-16 b med tilhøyrande forskriftsføresegn gjeld. Departementet vurderer derfor at på noverande tidspunkt er det ikkje behov for at statsføretakslova inneheld føresegner om openheit kring godtgjersle, men samtidig kan ikkje departementet utelukka at et slikt behov kan gjere seg gjeldande i framtida. **Departementet ber derfor høyringsinstansane særskild om innspel på behovet for at statsføretakslova inneheld eigne føresegner om openheit kring godtgjersle.**

Aksjelova § 6-11 stiller bustadkrav til styremedlemmer og dagleg leiar. Utgangspunktet er at dagleg leiar og minst halvparten av styremedlemmene skal vere busette her i riket. Dette gjeld likevel ikkje for statsborgarar i ein EØS-stat, som bur i ein EØS-stat. Den gjeldande statsføretakslova har ikkje slike bustadkrav til styremedlemmene, og departementet legg til

grunn at det heller ikkje er tenleg å lovfeste slike krav i den nye lova. Derimot meiner departementet at det kan vere grunn til å ta inn i lova eit krav om at styremedlemmene skal vere myndige. Eit slikt krav gjeld for aksjeselskap etter aksjelova § 6-11 andre ledd og bør også gjelde i statsføretak. Bakgrunnen for føresegna er mellom anna at styremedlemmene har eit solidarisk ansvar for det forseinkingsgebyret som blir fastsett når innsendingsfristen for rekneskapar etter rekneskapslova § 8-3 ikkje blir overhalden.⁹

Reglane i statsføretakslova § 23 om myndet som styret har i føretaket, er utforma med utgangspunkt i føresegnene om myndet styret har i aksjeselskap etter aksjelova av 1976, men likevel slik at reglane tek omsyn til særlege forhold som gjer seg gjeldande for statsføretak. I den gjeldande aksjelova er dei sentrale reglane om myndet og oppgåvene styret har, bygde betydeleg ut og går no fram av aksjelova § 6-12 om forvaltninga av selskapet og § 6-13 om tilsynsansvaret styret har. Føresegnene i statsføretakslova om myndet og oppgåvene styret har, bør byggjast ut etter mønster av den gjeldande aksjelova, sjå lovutkastet §§ 5-10 til 5-12 og spesialmerknadene til desse føresegnene.

Gjeldande statsføretakslov paragraf 23 andre og tredje ledd inneheld føresegner som er særskilde for statsføretaka, og som er utan parallell i aksjelova. Det kjem fram av forarbeida at begge føresegnene har samanheng med at statsføretaksforma er særskild utforma med tanke på føretak med eit sektorpolitisk formål, og har til formål å sikre innsynet og kontrollen eigardepartementet har med saker som kan bety noko for gjennomføringa av formålet.¹⁰

Etter § 23 andre ledd skal styret i saker som ein går ut frå er av vesentleg betydning for formålet i føretaket, eller som i vesentleg grad vil endre karakteren til verksemda, leggje fram saka for eigardepartementet før det gjer vedtak.¹¹ Det går også fram av føresegna at staten kan presisere i vedtektene kva sakstypar styret skal leggje fram for eigardepartementet før det gjer vedtaket. Ved å bli informert om slike saker får eigardepartementet høve til å gripe inn om det er ønskjeleg. Det må i tilfelle skje ved at det blir innkalla til føretaksmøte der eigardepartementet instruerer styret om innhaldet av det vedtaket eigardepartementet ønskjer, jf. NOU 1991: 8, side 67, og Ot.prp. nr. 32 (1990–91), side 19.

Aksjelova har ikkje ei tilsvarande føresegn. Enkelte statsaksjeselskap har likevel vedtektsføresegner som pålegg styret å leggje fram for generalforsamlinga saker som det reknar med er samfunnsmessig eller prinsipielt viktige. Dei valde formuleringane kan variere

⁹ Ot.prp. nr. 21 (2006–2007), punkt 9.3.3 (side 156–157).

¹⁰ Sjø Ot.prp. nr.32 (1990-91) Om lov om statsforetak, side18-20, og NOU 1991:8 Lov om statsforetak,85-86 side

¹¹ Sjø NOU 1991: 8, punkt 8.9.7 og 8.9.8 på side 66–68, for døme.

noko.¹² Så langt departementet kjenner til, gjeld dette i dag få statsaksjeselskap. Dette er vedtektsføresegner som er atypiske for statsaksjeselskapa.

Den særlege framleggingsplikta etter statsføretakslova § 23 andre ledd *kan* erstattast med ei vedtektsføresegn om framleggingsplikt, jf. over. Departementet meiner likevel at dette er eit punkt der særregelen for statsføretaka bør først vidare. Framleggingsplikta inneber at staten som eigar blir høyrd før føretaket tek avgjerder og eventuelt inngår avtalar som kan påverke realiseringa av formålet med selskapet. Det opnar for politisk innsyn og kontroll med saker av vesentleg betydning for formålet i føretaket, eller som i vesentleg grad vil endre karakteren til verksemda. Dette tilseier at framleggingsplikta bør lovfestast for statsføretaka, og ikkje overlatast til vedtektene, som i eit aksjeselskap der det berre reint unntaksvis vil vere behov for ein slik regel. Ved å ha informasjonsplikta i lovs form sikrar ein at denne informasjonsplikta har det same innhaldet for alle statsføretak, sjølv om det vil variere kva informasjon som er relevant. I tillegg kan lovføresegna gje ekstra tyngd til informasjonskravet, noko som kan vere med på å bevisstgjere styret.

Dei sakene det gjeld, er saker av spesiell karakter og som det kan knyte seg ei politisk interesse til. Det tilseier at statsråden bør haldast orientert og eventuelt kunne gripe inn om det skulle vere aktuelt. Reglar om framleggingsplikt vil sikre notoritet om sakshandsaminga og hindre uvisse om kva eigardepartementet er orientert om.

Føresegna pålegg styret å leggje fram visse saker av spesiell karakter for eigardepartementet og gjeld såleis ikkje den alminnelege forretningsmessige leiinga av føretaket. Men også i saker som er omfatta av framleggingsplikta, er føresegna formulert som ei framleggingsplikt som ikkje flyttar ansvaret for avgjerda med mindre eigardepartementet sjølv vel å gripe inn i avgjerda gjennom instruks i føretaksmøtet.¹³ Så langt departementet kjenner til, har verken den noleggjande føresegna i statsføretakslova § 23 andre ledd eller tilsvarande vedtektsføresegner om framleggingsplikt gjort det uklart kva ansvar styret har for forvaltninga av føretaket eller selskapet. Departementet kan ikkje sjå at framleggingsplikta i seg sjølv kan undergrave ansvarsavgrensinga etter lovutkastet § 1-4. Om staten som eigar skal haldast ansvarleg for forplikingane til statsføretaket, må det ha eit erstatningsrettsleg grunnlag eller ha grunnlag i ulovfesta prinsipp om ansvarsgjennombrott. Departementet har vanskeleg for å sjå at framleggingsplikta i seg sjølv kan gje grunnlag for ansvar etter nokon av desse føresegnene.

¹² Det gjeld Norsk rikskringkasting AS, Avinor AS og Vy AS

¹³ Sjø Knudsen, G. og Fagernæs, S. O. (2017): «Statsrådets forvaltning av statens eierskap i selskaper som staten eier alene eller er deleier i. Forholdet til Stortinget og selskapets ledelse» punkt 6.1

Etter statsføretakslova § 23 tredje ledd kan ikkje styret utan samtykke frå føretaksmøtet «[...] inngå avtale om deltakelse i et selskap eller annet samarbeidsforhold hvor foretaket har et ubegrenset ansvar for den felles virksomhetens samlede forpliktelser eller for deler av disse». Lovgrunnen er at slike samarbeidsforhold kunne påføre føretaket ein særleg risiko som ikkje kunne sameinast med det uavgrensa ansvaret til staten, sjå Ot.prp. nr. 32 (1990–91), side 18.

Omsynet til det moglege ansvaret til staten gjer seg ikkje gjeldande etter innføringa av ansvarsavgrensinga med lovendringa i 2002. For så vidt *kan* føresegna opphevast. Departementet meiner likevel at føresegna bør førast vidare av andre grunnar som tilseier at eigardepartementet bør godkjenne at føretaket går inn i slike samarbeidsforhold. Deltaking i felles verksemd der statsføretaket har eit uavgrensa ansvar for dei samla forpliktingane til den felles verksemda eller delar av desse forpliktingane, påfører føretaket ein særleg risiko for tap, som kan vere vanskeleg å føresjå. Der dei andre deltakarane i samarbeidet ikkje er solvente, risikerer statsføretaket å måtte dekkje også den delen av dei felles forpliktingane som etter det underliggjande forholdet skulle vore dekte av dei andre. Dette kan utfordre formålsrealiseringa. Skal staten sikre den vidare drifta i statsføretaket i ein situasjon der deltakaransvaret er av ein storleiksorden som inneber at kapitalen i statsføretaket ikkje lenger er tilstrekkeleg for å oppfylle formålet i føretaket, må staten som eigar vurdere om det er formålstenleg å tilføre ytterlegare midlar. Slik departementet vurderer det, er det lite formålstenleg å innrette statsføretaka slik at dei særskilde føresegnene som er tekne inn i statsføretakslova, i realiteten blir sette ut av funksjon gjennom at statsføretak deltek i samanslutningar med uavgrensa ansvar. Dette inneber at eit statsføretak kan vere eigar av selskap med avgrensa ansvar, som til dømes norske aksjeselskap, men ikkje pådra seg forplikningar som deltakar i samanslutningar som eksponerer dei for uavgrensa ansvar, utan tilslutning frå føretaksmøtet. Ein viktig grunn er gitte samfunnssituasjonar, til dømes knytt til samfunnstryggleik og beredskap, der det er behov for statleg forretningsmessig drift i utviklinga og gjennomføringa av ei teneste, men der det samtidig er viktig med tydeleg statleg kontroll for å realisere samfunnsmessige mål.

Statsføretakslova § 24 om styremøte og § 25 om når styremøtet er vedtaksført, og om fleirtalskrav er utforma etter mønster av reglar om dette i aksjelova av 1976 §§ 8-9 og 8-10. I den no gjeldande aksjelova er spørsmåla regulerte i §§ 6-19 til 6-26 som inneheld ei noko meir detaljert regulering av styrebehandlinga. Dette er reglar som gjev svar på sentrale spørsmål som kan oppstå i praksis, og som dermed har noko å seie i praksis i eit statsføretak òg. Departementet foreslår derfor at det i statsføretakslova blir teke inn ei tilsvarande regulering av saksbehandlinga i styret som i aksjelova §§ 6-19 til 6-26.

Statsføretakslova § 24 tredje ledd inneheld reglar om styreprotokoll. Krav til styreprotokollen i den gjeldande aksjelova går fram av § 6-29. Departementet foreslår at det i statsføretakslova blir teke inn ein eigen paragraf om styreprotokollen, som blir utforma etter mønster av den tilsvarende føresegna i aksjelova § 6-29, sjå lovutkastet § 5-28.

Etter statsføretakslova § 24 tredje ledd tredje punktum skal styreprotokollen «[...] snarest, og senest 14 dagar etter at styremøte er avholdt, sendes vedkommende departement».

Dette er ei særføresegn for statsføretak, som ikkje har nokon parallell i aksjelova. Om bakgrunnen for føresegna heiter det i Ot.prp. nr. 32 (1990–91), side 31, at ordninga med at «styreprotokollen skal forelegges departementet, må ses i sammenheng med statsforetakenes sektorpolitiske rolle og statens ansvar for foretakskreditorane. Dette tilsier at ansvarlige politiske myndigheter bør ha noe større innsyn i statsforetakenes virksomhet enn i virksomheter som drives som aksjeselskap. Departementet mener derfor at utvalgets forslag bør opprettholdes».

Den delen av grunngjevinga som gjeld ansvaret staten har for føretakskreditorane, er ikkje lenger gyldig etter innføringa av ansvarsavgrensinga i statsføretaka. Styreprotokollane er antakeleg ikkje ei særleg viktig opplysningskjelde for eigardepartementet om styrearbeidet. Føresegna kan dessutan føre til at styreprotokollane i statsføretak blir avgrensa til det minimum som skal til for å tilfredsstille minimumskravet i lova. Det er heller ikkje nødvendigvis ønskeleg at statsråden blir informert om styresaker ved å få styreprotokollane. Forvaltninga av føretaket er eit styreansvar som statsråden i utgangspunktet ikkje treng å involvere seg i. Men blir statsråden likevel kjend med slike saker, kan det etter omstenda bety at han eller ho ikkje kan halde seg passiv. Sjå elles omtalen av § 23 andre ledd der føretaket er forplikta til å leggje fram viktige saker for eigardepartementet før det gjer vedtak.

Samtidig vil departementet peike på at protokollplikta også er delvis grunngjeve i den sektorpolitiske rolla til statsføretaka jf. Ot.prp.nr.32 (1990-91) s. 31. Departementet vurderer det derfor slik at nokre krav som er særeigne for statsføretaka, kan det vere verdt å ta vare på. Dersom plikta til å sende styreprotokollar blir sløyfa, kan det føre til at statsføretaka stiller seg annleis til styreprotokollane. Eit alternativ til å vidareføre eller sløyfe dagens føresegn, er å stille fleire krav til kva styreprotokollen skal innehalde. Føresegna står i lovutkastet § 5-28 fjerde ledd.

Departementet ber om innspel frå høyringsinstansane på om føresegna bør vidareføres.

Departementet foreslår å endre føresegnene slik at det blir lagt til rette for at saksbehandlinga i styret og føretaksmøtet kan skje ved bruk av elektroniske hjelpemiddel òg. Forslaget inneber å likestille fysiske og elektroniske møte. Sjå også punkt 3.10.

Statsføretakslova §§ 26 og 27 fastset reglar om administrerande direktør i føretaket og kva mynde ho eller han har. Reglane om myndet til den administrerande direktøren svarer i hovudtrekka til reglane i aksjelova av 1976 § 8-7.

I den gjeldande aksjelova er nemninga «administrerende direktør» bytt ut med «daglig leder». Departementet foreslår at dette blir gjort i statsføretakslova òg.

Reglane om myndet til daglig leiar, går fram av aksjelova §§ 6-14 og 6-15. Departementet foreslår at tilsvarande føresegnar blir tekne inn i statsføretakslova, sjå lovutkastet §§ 5-13 og 5-14.

Statsføretakslova § 28 om inhabilitet er utforma etter mønster av den tilsvarande føresegna i aksjelova av 1976. Departementet foreslår at denne føresegna blir erstatta med ei inhabilitetsføresegn som blir utforma etter mønster av inhabilitetsregelen i gjeldande aksjelov § 6-27 første ledd, sjå lovutkastet § 5-25.

Statsføretakslova § 29 har ein særregel om forbod mot å ta imot gåver m.m., som ikkje har nokon parallell i aksjelovgjevinga. Føresegna har mønster i den tidlegare tenestemannslova § 20 første ledd, og om bakgrunnen for føresegna heiter det i NOU 1991: 8 *Lov om statsforetak* side 87, mellom anna følgjande:

«Utvalget mener at bestemmelsen i tjenestemannsloven bør danne mønster i statsforetak. Det må forutsettes at virksomheter som spiller en dominerende rolle i markedet blir organisert som statsforetak, og det bør derfor være klare regler som forbyr de ansatte å motta ytelser som kan påvirke deres valg av leverandører mv.»

Departementet vurderer at den nye statsføretakslova også bør innehalde føresegnar som forbyr tilsette å ta i mot gåver. Det er eit særtrekk ved statsføretaksforma at statsføretakslova føreset at staten er eineigar kor det ikkje er rom for å trekkje inn andre eigarar ved sidan av staten. Publikum bør difor ha den same tilliten til dei tilsette i statsføretak som til tilsette i den statlege forvaltninga om at tilsette tek avgjerder som kun bidreg til å oppnå verksemdas formål, framfor avgjerder som kan berika eigen økonomiske posisjon. Ein føresegn om forbod mot å ta i mot gåver kan bidra til å bevare tilliten til statsføretaka. **Vi ber høyringsinstansane om innspel på behovet for ei slik føresegn.**

Statsføretakslova § 30 gjeld opplysningsplikt m.m. for styret i dotterselskap og har parallell i gjeldande aksjelov § 6-16 første ledd. Føresegna i aksjelova føreset at morselskapet er eit aksjeselskap, medan føresegna i statsføretakslova gjeld der morføretaket er eit statsføretak, sjå konserndefinisjonen i statsføretakslova § 2 andre og tredje ledd. Føresegna har betydning for leiinga til morføretaket av konsernet. Departementet foreslår å vidareføre føresegna, men slik at ho blir tilpassa den no gjeldande føresegna i aksjelova § 6-16. Etter mønster av gjeldande aksjelov § 6-16 andre ledd foreslår departementet ei føresegn om opplysningsplikta morføretaket har overfor dotterselskapet. Ei tilsvarande føresegn fanst ikkje i aksjelova av 1976.

Statsføretakslova kapittel 6 (§§ 31 og 32) har reglar om den utettervende representasjonen til føretaket og er utforma etter mønster av tilsvarande reglar i aksjelova 1976 §§ 8-12, 8-13 og 8-15. Departementet foreslår at desse føresegnene blir vidareførte, men tilpassa til dei no gjeldande reglane i aksjelova §§ 6-13 til 6-34, sjå lovutkastet §§ 5-29 til 5-33.

3.10 Bedriftsforsamlinga

3.10.1 Gjeldande lov

Statsføretakslova kapittel 7 (§§ 33 til 37) har reglar om bedriftsforsamlinga i statsføretaket.

Reglane om bedriftsforsamlinga er i utgangspunktet utarbeidde etter mønster av reglane om bedriftsforsamlinga i aksjelova 1976 §§ 8-18 flg. Bedriftsforsamlinga har likevel andre oppgåver i eit statsføretak enn i eit aksjeselskap. I motsetning til det som gjeld i aksjeselskap etter aksjelova § 6-35 første ledd, jf. allmennaksjelova § 6-37 første ledd, er det i eit statsføretak føretaksmøtet som vel styret til føretaket. Bedriftsforsamlinga har ikkje vedtaksmynde i saker om større investeringar m.m. slik som i aksjeselskap, jf. aksjelova § 6-35 første ledd, jf. allmennaksjelova § 6-37 fjerde ledd. Dei sentrale oppgåvene til bedriftsforsamlinga i statsføretak er dermed avgrensa til å føre tilsyn med forvaltninga av føretaket, gje fråsegner i saker som skal behandlast på føretaksmøtet, og vedta anbefalingar til styret, sjå nærmare statsføretakslova § 35.

3.10.2 Vurderinga frå departementet

I praksis har det vore lita interesse for å ha bedriftsforsamlingar i statsføretak. Ingen av dei noverande statsføretaka har bedriftsforsamling, og – så langt departementet kjenner til – har det heller aldri tidlegare vore statsføretak med slikt organ.

Under høyringa av utgreiinga om statsføretakslova (NOU 1991: 8) var det litt ulik oppfatning av kor velgrunna bedriftsforsamlinga er i statsføretak. I Ot.prp. nr. 32 (1990–91), side 19, gjev departementet uttrykk for at ein kan stille spørsmål om kor rettkommen bedriftsforsamlinga er. Departementet vart likevel ståande ved at statsføretaka framleis bør ha ei bedriftsforsamling med dei avgrensa oppgåvene som det er gjort greie for over.

Erfaringa har vist at det er lita eller inga interesse for å ha bedriftsforsamling i statsføretak. I statsføretak med fleire enn 200 tilsette, som i utgangspunktet skal ha bedriftsforsamling, har ein i praksis valt å inngå avtale om ikkje å ha slikt organ. Dei tilsette får dermed slik auka styrerepresentasjon som er fastsett i statsføretakslova § 20 tredje ledd. Etter lovføresegna skal dei tilsette i statsføretak der det er inngått avtale om ikkje å ha bedriftsforsamling, velje éin styremedlem eller to observatørar i tillegg til den representasjonen dei elles skulle hatt. Departementet foreslår etter dette at reglane om bedriftsforsamling i statsføretak ikkje blir vidareførte. Ein konsekvens av dette er at dei tilsette i alle statsføretak med meir enn 200 tilsette skal ha slik utvida styrerepresentasjon som dei i dag skal ha i føretak der det blir inngått avtale om ikkje å ha bedriftsforsamling, det vil seie at dei skal velje éin styremedlem eller to observatørar i tillegg til den representasjonen dei elles skulle hatt, sjå over. Forslag til lovtekst om dette går fram av lovutkastet § 5-4 tredje ledd.

3.11 Føretaksmøte. Utøving av eigarmyndet til staten i statsføretak

3.11.1 Gjeldande lov

Statsføretakslova kapittel 8 (§§ 38 til 42) har reglar om føretaksmøte. Føretaksmøtet svarer i hovudtrekk til generalforsamlinga i eit aksjeselskap og er det organet i føretaket der staten som eigar kan utøve eigarmyndet sitt. Reglane om føretaksmøtet er likevel vesentleg enklare enn reglane i aksjelova om generalforsamlinga.

3.11.2 Vurderinga frå departementet

Om føretaksmøtet heiter det i NOU 1991: 8, punkt 8.8.6 (side 62), mellom anna dette:

«Utvalget mener at statens eiermyndighet bare skal kunne utøves gjennom et særskilt organ, foretaksmøtet. Utenfor dette skal departementet ikke ha noen formell myndighet i foretaket. Ved å kreve at departementet treffer vedtak i foretaksmøtet vil det sikres en viss notoritet over hvilke vedtak som blir truffet. Fra foretaksmøtet skal det føres en protokoll som eventuelt vil kunne legges fram hvis det blir spørsmål om ansvar m.v. Protokolleringen fra foretaksmøtet vil også kunne være av betydning for statsrådets parlamentariske og konstitusjonelle ansvar for forvaltningen av statens eierinteresse i statsforetak.

Videre vil krav om et foretaksmøte gjøre det lettere å trekke grupper utenfor departementet inn i avgjørelsesprosessen. Se utkastets § 38 annet ledd om hvem som har rett til å være tilstede i foretaksmøtet og til å uttale seg der.

Utvalget legger dessuten særlig vekt på at ved å kreve at departementet bare kan utøve eiermyndighet i foretaket gjennom foretaksmøtet, vil dette demme opp for uformelle instruksjoner og beskjeder fra departementets tjenestemenn til foretaksledelsen. Slike uformelle kontakter vil lett medføre en uheldig uklarhet om hvor ansvaret for avgjørelser ligger, og bør derfor brukes med varsomhet.»

I Ot.prp. nr. 32 (1990–91), punkt 7.3 (side 21), sluttar departementet seg til at myndeutøvinga til eigardepartementet bør kanalisert gjennom føretaksmøtet.

Det som er gjeve att over, er framleis gyldig. Reglane i statsføretakslova om føretaksmøtet er utforma med utgangspunkt i reglane i aksjelova om generalforsamlinga. Reglane om føretaksmøtet er likevel betydeleg enklare enn reglane om generalforsamlinga. Dette har først og fremst samanheng med at staten er eineigar av føretaket og dermed har vedtaksmynde åleine i sakene som blir behandla i føretaksmøtet. Det er dermed ikkje behov for røysterettsreglar og andre reglar som føreset at det kan vere fleire deltakarar med vedtaksmynde. Av den same grunnen er det i statsføretakslova heller ikkje behov for reglar om søksmål om ugyldige vedtak og gransking etter krav frå eit mindretal av aksjeeigarane, sjå reglar om dette i aksjelova kapittel 5 V og VI.

Aksjelova kapittel 5 II har reglar om forenkla generalforsamlingsbehandling. Reglane kom inn i lova med lovendring 14. juni 2013 nr. 40 og er seinare endra med lov 16. juni 2017 nr. 71. Desse reglane opnar mellom anna for at generalforsamlinga kan haldast utan fysisk møte, irekna ved hjelp av elektroniske hjelpemiddel.

Reglane i statsføretakslova om føretaksmøtet føreset at statens representant deltek saman med leiinga til føretaket på føretaksmøtet. Eigar får tilsendt saksdokumenta og kan uttale seg om dei sakene som er oppe til behandling, og blir med dette trekt inn i vedtaksprosessen. Det blir elles vist til det som er gjeve att frå NOU 1991: 8 ovanfor, om grunngevinga utvalet hadde for føretaksmøtet.

Med lov 28. mai 2021 nr. 51, som tok til å gjelde 1. juni 2021, vart føresegnene i statsføretakslova om møte og protokollføring endra slik at det blir lagt til rette for at saksbehandlinga i styret og føretaksmøtet kan skje utan fysiske møte, og at protokollar kan signerast elektronisk. Departementet foreslår å føre vidare desse endringane.

I det som er gjeve att frå NOU 1991: 8 over, peiker utvalet på at å utøve eigarmyndet gjennom føretaksmøtet vil demme opp for at tenestepersonar frå eigardepartementet gjev uformelle instruksar og beskjedar til føretaksleiinga. Slike instruksar og beskjedar vil lett, på uheldig vis, gjere det uklart kvar ansvaret og avgjerdene ligg, og må brukast med varsemd. Det som står i NOU-en om kontakt mellom eigardepartementet og føretaksleiinga utanfor føretaksmøtet, er framleis gyldig. Problemstillinga er mellom anna utdjupa i punkt 7 i notatet *Statsrådets forvaltning av statens eierskap i selskaper som staten eier alene eller er deleier i: Forholdet til Stortinget og selskapets leiing*, som Nærings- og fiskeridepartementet fekk 9. oktober 2017. Seinare er spørsmålet mellom anna behandla i Meld. St. 6 (2022–2023) *Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap - Statens direkte eierskap i selskaper*, der det i punkt 12.1 mellom anna heiter:

«Staten avholder regelmessige møter med selskapet. Dette og annen kontakt med selskapet omtales som eierdialog. I eierdialogen kan staten ta opp forhold, stille spørsmål og formidle synspunkter som selskapet kan vurdere i tilknytning til sin virksomhet og utvikling. Dette er innspill til selskapet, og ikke instruks eller pålegg. Styret skal forvalte selskapet i selskapets og aksjonærfellesskapets interesse, og skal selv foreta konkrete avveiningar og beslutningar. Saker som krever tilslutning fra eierne, må behandles på generalforsamlingen.»

3.12 Teknologinøytralitet

Med lov 16. juni 2017 nr. 71 vart det vedteke endringar i aksjelovgjevinga med formål om å gjere denne lova teknologinøytral. Lovendringane har grunnlag i forslaget frå departementet i Prop. 112 L (2016–2017), punkt 4. Med lovendringa fekk aksjelova ny § 1-6, der elektronisk og fysisk utarbeiding og oppbevaring av dokumentasjon er likestilte, og ny § 1-7 om teknologinøytral kommunikasjon mellom selskapet og aksjeeigarane. Dessutan vart ei rekkje føresegnar i lova endra for å klargjere at kravet til signatur er teknologinøytralt. Dette vart gjort ved at ord som «underskrift», «underskrive» og liknande, vart endra til «signatur», «signere» osv.

Dei nemnde endringane i aksjelova kan danne modell for å gjere statsføretakslova teknologinøytral òg. Med lov 28. mai 2021 nr. 51, som tok til å gjelde 1. juni 2021, vart statsføretakslova meir teknologinøytral, mellom anna ved at «underskrive» fleire stader vart bytt ut med «signere». I lovforslaget her blir det foreslått ei eiga føresegn i § 1-8 som er tilnærma identisk med aksjelova § 1-6. Om detaljane i føresegna blir det vist til spesialmerknadene i punkt 3.

Departementet har i lovutkastet gjennomgåande brukt dei teknologinøytrale uttrykka «signatur», «signere», «delta» osb.

4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Å oppheve den eksisterande statsføretakslova og vedta ei ny vil ikkje medføre økonomiske og administrative konsekvensar av betydning. Forslaget til ny lov vil ikkje gje vesentlege endringar av organiseringa og styringspraksisen for statsføretaka som er i dag. Lovendringane vil medføre ei tydelegare lov gjennom at det blir innført ei eiga formålsføresegn, og samtidig ei meir fleksibel lov gjennom innføringa av teknologinøytrale føresegner. Samla sett kan forslaget gje ein viss effektiviserings- og forenklingsgevinst.

5. Merknader til dei enkelte paragrafane i lovforslaget

Kapittel 1. Innleiande føresegner

Kapittel 1 inneheld åtte paragrafar av innbyrdes nokså ulik karakter. Kapittelet avløyser kapittel 1 i gjeldande lov, men i utkastet er det foreslått enkelte føresegner som ikkje har motstykke i gjeldande lov. Dessutan er enkelte av føresegnene i gjeldande lov kapittel 1 sløyfa.

Gjeldande lov § 5 om lån og garantiar er flytta til lovutkastet § 5-13 andre ledd.

Til § 1-1

Paragrafen fastlegg verkeområdet til lova og fører vidare gjeldande lov § 1.

Til § 1-2

Det blir her foreslått ei ny føresegn om formålet med lova, som ikkje har motstykke i gjeldande lov. Med verksemd viser ein her til vedtektsfesta verksemd, jf. forslaget i § 2-3 første ledd nr. 2. Om denne føresegna blir det elles vist til punkt 3.4.

Til § 1-3

Føresegna fastslår at statsføretaket er eit eige rettssubjekt som sjølv kan ha rettar og forpliktingar m.m. Føresegna fører vidare gjeldande lov § 3. Føresegna må sjåast i samanheng med lovutkastet § 2-6 som angjev at eit statsføretak, før registreringa i Føretaksregisteret, ikkje kan pådreg seg andre forpliktingar og erverve andre rettar utover det som står i stiftingsdokumentet.

Til § 1-4

Paragrafen gjeld ansvaret staten har for forplikingane til føretaket, og fører vidare gjeldande lov § 4 a som vart tilføydd med lov 20. desember 2002 nr. 88.

Første ledd slår fast at staten ikkje heftar for forplikingane til føretaket overfor kreditorane.

Andre ledd slår fast at staten ikkje pliktar å skyte inn kapital i føretaket utover det som følgjer av stiftingsdokumentet eller vedtak om forhøging av innskottskapitalen. Føresegna svarer til aksjelova § 1-2.

Til § 1-5

Paragrafen definerer kva eit konsern er, og når eit statsføretak er eit morføretak i eit konsern. Føresegna avløyser gjeldande lov § 2 andre til fjerde ledd, men er tilpassa konserndefinisjonen i gjeldande aksjelov § 1-3.

Til § 1-6

Paragrafen fører vidare gjeldande lov § 4 om forholdet til anna lovgjeving.

Til § 1-7

Paragrafen fastset at føresegnene i statsføretakslova ikkje kan fråvikast i vedtektene, og fører vidare gjeldande lov § 6.

Til § 1-8

Paragrafen gjeld utarbeiding og oppbevaring av føretaksdokumentasjon, og han slår i tillegg fast eit prinsipp om teknologinøytralitet. Føresegna er ny i forhold til gjeldande lov. Ho er utforma etter mønster av aksjelova § 1-6 om utarbeiding og oppbevaring av dokumentasjon.¹⁴

Første ledd er identisk med aksjelova § 1-6 første ledd, bortsett frå at føresegna i utkastet gjeld dokumentasjon som skal utarbeidast etter statsføretakslova, medan den tilsvarande føresegna i aksjelova gjeld dokumentasjon som skal utarbeidast etter aksjelova. Føresegna er teknologinøytral, men krev at dokument som blir omfatta av føresegna, skal utarbeidast og oppbevarast på forsvarleg vis slik at dei er tryggja som informasjonskjelder for samtid og ettertid

---

¹⁴ Sjå nærmare Prop. 112 L (2016–2017), punkt 4.1 (side 15 flg.) og punkt 10.1 (side 103).

jf. arkivlova § 6. Viktig for elektroniske dokument er føresegna i første ledd andre punktum om at dokumentasjonen skal vere i ei form som kan lesast og vere tilgjengeleg frå Noreg.

Andre ledd er identisk med aksjelova § 1-6 andre ledd. Føresegna slår fast at krav om skriftlegheit i lova ikkje står i vegen for elektroniske løysingar. Føresegna har mellom anna betydning for saker som skal leggjast fram skriftleg for eigardepartementet etter lovutkastet § 5-11 første ledd.

Tredje ledd gjev ein forskriftsheimel og er identisk med aksjelova § 1-6 tredje ledd.

Kapittel 2. Stifting av statsføretak

Kapittelet inneheld nærmare reglar om stifting av statsføretak. Kapittelet avløyser kapittel 2 og 3 i gjeldande lov, men inneheld nokre fleire føresegner enn kapitla i gjeldande lov.

For generelle vurderingar frå departementet av stiftingsreglane, sjå punkt 3.6.

Til § 2-1

Paragrafen er identisk med § 7 i den gjeldande lova. Føresegna fastset at vedtak om å opprette eit statsføretak skal gjerast av Kongen i statsråd. Vidare stiller føresegna krav om at vedtaket skal angje namnet på føretaket.

Til § 2-2

Paragrafen inneheld nærmare reglar om stiftingsdokumentet som saman med statsrådsvedtaket etter § 2-1 utgjer stiftingsgrunnlaget for føretaket. Føresegna avløyser gjeldande lov § 8.

Etter *andre ledd* blir statsføretaket rekna for stifta når stiftingsdokumentet er oppretta. Dette er i samsvar med § 8 andre ledd første punktum i gjeldande lov. I gjeldande lov § 8 andre ledd andre punktum heiter det at frå stiftingstidspunktet «[...] kan foretaket ha partsstilling som nevnt i § 3». Denne føresegna er sløyfa i utkastet. Spørsmålet om når eit statsføretak kan ha rettar og forpliktingar, er i utkastet regulert i § 2-6.

Til § 2-3

Paragrafen avløyser §§ 10 og 11 i gjeldande lov om minimumsinnhaldet i vedtektene og vedtektsendringar, sjå også punkt 3.5 om dette.

Første ledd avløyser gjeldande lov § 10, men stiller færre krav til innhaldet i vedtektene enn denne føresegna. Utkastet er utforma etter mønster av aksjelova § 2-2 første ledd, men slik at føresegna er tilpassa statsføretaka.

Gjeldande lov § 10 nr. 2 bestemmer at vedtektene skal gje opp «Foretakets formål». Dette er i lovutkastet § 2-3 første ledd nr. 2 bytt ut med «verksemda til føretaket». Dette samsvarer betre med aksjelovas minstekrav til vedtektene. Departementet viser dessutan til punkt 3.7.

Andre ledd avløyser gjeldande lov § 11 om at endringar i vedtektene blir vedtekne av føretaksmøtet.

Til § 2-4

Paragrafen avløyser gjeldande lov § 13 andre ledd som stiller særlege krav til innhaldet i stiftingsdokumentet der innskottet frå staten er andre eignedelar enn pengar. Andre, tredje og fjerde punktum om verdsetjinga av innskottet er utforma etter mønster av reglane i aksjelova, sjå aksjelova § 2-6 første ledd nr. 4, og andre ledd og § 2-7. Utkastet er tilpassa statsføretaka. Reglane i utkastet om innskott med andre eignedelar enn pengar er atskilleg enklare enn føresegna om dette i aksjelova. Sjå punkt. 3.8.2 om grunnen til det.

Til § 2-5

Paragrafen gjeld registrering i Føretaksregisteret og avløyser gjeldande lov § 9. Føresegna i utkastet er bygd ut litt i forhold til den gjeldande føresegna.

Andre og tredje ledd er utforma etter modell av aksjelova § 2-18 andre og tredje ledd.

Til § 2-6

Paragrafen er ny i forhold til gjeldande lov, men har modell i aksjelova § 2-20 om når eit aksjeselskap kan pådra seg rettar og forpliktingar. Om lovutkastet § 2-6, sjå punkt 3.6.2.

Første ledd angjev at før føretaket er registrert i Føretaksregisteret, kan ikkje føretaket sjølv erverve andre rettar eller pådra seg andre forpliktingar overfor tredjepersonar enn dei som følgjer av stiftingsdokumentet eller av lov. Føretaket kan dermed på grunnlag av føresegner i stiftingsdokumentet inngå avtalar med bindande verknad om overtaking av bestemte formuesgjenstandar og pådra seg andre forpliktingar. Det kan også følgje av føresegner i lova at rettar og forpliktingar kan stiftast før registreringa, mellom anna vil føretaket kunne gjere avtale med revisor, jf. § 2-2 første ledd nr. 3. Føresegna i § 9-1 om erstatningskrav mot styremedlemmar føreset heller ikkje at selskapet er registrert.

Andre ledd angjev at for forpliktingar som statsføretaket pådreg seg før registrering i Føretaksregisteret, gjeld aksjelova § 2-20 andre og tredje ledd tilsvarande. Det betyr mellom anna at for forpliktingar som er pådregne i namnet til statsføretaket før registreringa, og som

føretaket ikkje heftar for etter stiftingsdokumentet eller lova, er dei som har pådrege forpliktinga, personleg og solidarisk ansvarlege når ikkje noko anna må reknast som avtalt med kreditor. Ved registreringa overtek føretaket forpliktinga. Frå same tidspunkt fell det personlege ansvaret bort.

Kapittel 3. Kapitalen til føretaket. Utdelingar frå føretaket

Kapittelet inneheld sentrale reglar om kapitalen til statsføretaket, irekna forhøging av innskottskapitalen til staten etter stiftinga og utdeling av midlar frå føretaket til staten.

Føresegnene i kapittel 3 avløyser gjeldande lov kapittel 4. Reglane i utkastet er litt forskjellige frå dagens reglar.

Sjå punkt 3.8 om dei generelle vurderingane frå departementet om kapitalreglane.

Til § 3-1

Paragrafen avløyser gjeldande lov § 12 første ledd, men er utforma etter modell av den tilsvarende føresegna i aksjelova § 3-4.

Til § 3-2

Paragrafen pålegg handleplikt ved tap av eigenkapital. Føresegna avløyser gjeldande lov § 12 andre og tredje ledd. Ho er utforma etter mønster av handleplikta til styret etter aksjelova § 3-5, men er tilpassa statsføretaka. I utkastet er det presisert at eigardepartementet skal ha eit særleg varsel ved tap av eigenkapital m.m.

Til §§ 3-3 og 3-4

Paragrafane gjeld forhøging av innskottskapitalen til staten etter stiftinga og registrering av forhøginga i Føretaksregisteret. Føresegnene avløyser gjeldande lov § 14, men er noko utbygde i forhold til denne føresegna. Føresegnene er utforma etter mønster av reglane om forhøging av aksjekapitalen i aksjelova kapittel 10 I, men er atskilleg enklare enn desse reglane og er tilpassa til statsføretak.

Til § 3-5

Paragrafen gjeld forhøging av innskottskapitalen til staten utan nyinnbetaling. Føresegna avløyser gjeldande lov § 15.

Til § 3-6

Paragrafen gjeld utdeling av midlar frå føretaket til staten som eigar av føretaket.

Første ledd fastset at utdelingar berre kan skje etter reglane i lova om utbyte, nedsetjing av innskottskapitalen, fusjon og fisjon og tilbakebetaling etter oppløysing av føretaket.

Andre ledd inneheld ein definisjon av kva som er ei utdeling etter lova, og som dermed er underlagt reglane i lova om dette. Føresegna er ny i forhold til gjeldande lov, men har mønster i aksjelova § 3-6. Etter at staten med lovendringa fekk avgrensa ansvar for forpliktingane til føretaket, bør dette ha som konsekvens at utdelingar av midlar frå føretaket til staten som eigar bør formaliserast etter tilsvarande reglar som dei som gjeld for aksjeselskap.

Tredje ledd fastset at aksjelova § 3-6 tredje ledd gjeld tilsvarande. Aksjelova § 3-6 tredje ledd inneheld ei særføresegn om at prinsippet om verdsetjing til verkeleg verdi i andre ledd andre punktum ikkje er avgjerande for føresegnar i lova som set beløpsmessige avgrensingar for høvet til å gjere utdelingar frå selskapet. Føresegna har mellom anna innverknad på berekinga av utbyteramma i lovutkastet § 3-8 og ramma for nedsetjing av innskottskapitalen i lovutkastet § 3-10 første ledd nr. 2 og 3, jf. § 3-11 andre ledd. Departementet meiner at statsføretakslova ikkje bør belastast med den tilsvarande føresegna, men at føresegna i aksjelova kan komme i bruk ved ei tilvising til føresegna i aksjelova.

Fjerde ledd gir departementet tilsvarande forskriftsheimel som i aksjelova § 3-6 fjerde ledd.

Til § 3-7

Paragrafen gjeld ulovlege utdelingar frå føretaket og er ny i forhold til gjeldande lov. Føresegna har mønster i aksjelova § 3-7, men er betydeleg forenkla samanlikna med denne. Forslaget er ein konsekvens av at staten har avgrensa ansvar for forpliktingane til føretaket. Ein konsekvens av dette er at staten må ha den same plikta til å føre ulovlege utdelingar tilbake til føretaket som aksjeeigarar har i aksjeselskap etter aksjelova § 3-7.

Til §§ 3-8 og 3-9

Paragrafane gjeld utdeling av utbyte til staten og vedtak føretaksmøtet gjer om dette. Føresegnene avløyser gjeldande lov § 17. Føresegnene er utforma etter mønster av aksjelova §§ 8-1 og 8-2, men er enklare enn desse. Dette har samanheng med at mellom anna særføresegna i aksjelova § 8-1 andre ledd om frådrag i utbyteramma ikkje har noko å seie for statsføretaka.

Til §§ 3-10, 3-11 og 3-12

Paragrafane gjeld nedsetjing av innskottskapitalen til staten og avløyser gjeldande lov § 16. Føresegnene er bygde ut litt i forhold til gjeldande lov. Dei er utforma etter mønster av reglane om nedsetjing av aksjekapitalen i aksjelova kapittel 12, men er enklare enn reglane der.

Aksjelova §§ 12-5 og 12-6 har reglar om når nedsetjinga tek til å gjelde. Departementet foreslår at statsføretakslova ikkje blir belasta med tilsvarande reglar, men at reglane i aksjelova kjem tilsvarande i bruk gjennom tilvisinga i lovutkastet § 3-12 andre ledd.

Til 3-13

Føresegna gjeld for avtalar av eit visst omfang mellom statsføretaket og bestemte avtalepartar. Den gjeldande lova har inga tilsvarande føresegn, men det har aksjelova i § 3-8. Føresegna bør også gjelde for statsføretak ved at føresegna i aksjelova § 3-8 blir gitt tilsvarande bruk. Sjå meir om dette i punkt 3.8.2.

Til § 3-14

Føresegna gjeld konserninterne transaksjonar der eit statsføretak er morføretak i eit konsern, jf. lovutkastet § 1-5. Den gjeldande lova har inga tilsvarande føresegn, men aksjelova § 3-9 stiller innhaldsmessige krav til transaksjonar mellom konsernselskap, som også bør gjelde i konsern etter statsføretakslova. Departementet foreslår at dette blir gjennomført ved at føresegna i aksjelova § 3-9 første og andre ledd blir brukt tilsvarande. Vidare foreslår departementet at aksjelova § 3-9 første ledd om transaksjonar mellom konsernselskap blir brukt tilsvarande på transaksjonar mellom føretaket og staten. Av *andre ledd* følgjer at styret skal sørge for at avtalar mellom selskapet og staten blir skrivne ned. Om føresegna blir det elles vist til punkt 3.8.2.

Kapittel 4. Føretaksmøtet

Kapitlet inneheld reglar om føretaksmøtet i eit statsføretak og avløyser reglane i gjeldande lov kapittel 8.

Føresegnene har eit visst førebilete i reglane om generalforsamlinga i aksjelova kapittel 5, men er atskilleg enklare enn desse.

Om dei generelle vurderingane frå departementet når det gjeld føretaksmøtet og styringa og kontrollen staten har med statsføretaka, blir det vist til punkt 3.9.

Til § 4-1

Paragrafen fører vidare gjeldande lov § 38 første ledd. Han fastslår for det første at føretaksmøtet er den øvste myndet i statsføretaket, og for det andre at eigarmyndet til eigardepartementet berre kan utøvast gjennom føretaksmøtet. For meir om kva dette betyr, blir det vist til punkt 3.11.2.

Til § 4-2

Paragrafen avløyser gjeldande lov § 38 andre ledd om retten og plikta leiinga har til å delta i føretaksmøtet. Den gjeldande føresegna regulerer også retten og plikta revisor har til å delta i møtet, men i utkastet er dette regulert i § 6-4. *Andre ledd* gjeld kven som har rett til å uttale seg i føretaksmøtet. Omgrepet «styremedlemmer» omfattar både leiaren i styret og andre styremedlemmer.

Aksjelova § 5-4 har ei tilsvarande føresegn, men ho er noko annleis utforma.

Til § 4-3

Paragrafen gjeld ordinært føretaksmøte og er i hovudsak identisk med gjeldande lov § 39.

Til § 4-4

Paragrafen gjeld ekstraordinært føretaksmøte og avløyser gjeldande lov § 40.

Første ledd gjev eigardepartementet ein generell rett til å kalle inn til ekstraordinært føretaksmøte, medan den gjeldande lova stiller vilkår om at det må vere nødvendig. Etter *andre ledd* har eigardepartementet ei plikt til å kalle inn til ekstraordinært føretaksmøte innan éin månad dersom styret eller revisor skriftleg krev det.

Utkastet er utforma for å bringe føresegna i samsvar med aksjelova § 5-6 som gjev styret rett og plikt til å kalle inn til ekstraordinært føretaksmøte.

Til § 4-5

Paragrafen gjeld myndet eigardepartementet har til å kalle inn til føretaksmøte, krav til innkallinga og saker utanfor dagsordenen. Føresegna avløyser gjeldande lov § 41.

Etter utkastet er innkallingsfristen i utgangspunktet éi veke for både ordinært og ekstraordinært føretaksmøte, medan fristen etter gjeldande lov er to veker for ordinært føretaksmøte og éi veke for ekstraordinært føretaksmøte. Aksjelova § 5-10 andre ledd fastset òg at innkalling til

generalforsamlinga skal vere send seinast éi veke før møtet blir halde. Dette gjeld så vel ordinært som ekstraordinært føretaksmøte.

Etter utkastet skal innkallinga vere skriftleg. Dette står ikkje i vegen for at innkallinga blir send elektronisk, sjå lovutkastet § 1-8 andre ledd.

Til § 4-6

Paragrafen gjeld opplysningsplikta til leiinga og er ei ny føresegn utforma etter aksjelova § 5-15. Opplysningsplikta til leiinga er ei sentral føresegn i fleire generelle føretakslover.

Føresegna gjev eigardepartementet høve til å føre kontroll med leiinga for å vareta interessene i føretaket. Opplysningsplikta vil ha særleg betydning for plassering av ansvar i statsføretak, sidan det er eigardepartementet som kallar inn til føretaksmøte.

Til § 4-7

Paragrafen gjeld møteleiing og protokoll og avløyser gjeldande lov § 42.

Fjerde ledd inneheld ei ny føresegn om oppbevaring av protokollen som har mønster i aksjelova § 5-16 tredje ledd andre punktum. Denne føresegna blir likevel supplert av plikta etter lovutkastet § 7-8 tredje ledd, jf. aksjelova § 16-10 fjerde ledd, til å oppbevare selskapsdokumentasjon i minst ti år etter slutten av rekneskapsåret det året selskapet er endeleg oppløyst.

Kapittel 5. Styret og dagleg leiar

Kapittel 5 inneheld reglar om styret og dagleg leiar i føretaket, det vil seie leiinga til føretaket. Kapitlet avløyser reglane i gjeldande lov kapittel 5 og 6.

Om føretaksleiinga generelt blir det vist til punkt 3.9.

Den gjeldande lova har i kapittel 7 reglar om bedriftsforsamling i statsføretak. Departementet foreslår at desse reglene blir sløyfa. Grunnane til dette går fram av punkt 3.10.

Til §§ 5-1 og 5-2

Paragrafane gjeld plikta føretaket har til å ha eit styre og ein dagleg leiar, og avløyser gjeldande lov §§ 18, 19 og 26. Den gjeldande lova bruker nemninga «administrerende direktør» om den som står for den daglege leiinga av føretaket. Etter § 5-1 *andre ledd* er dette bytt ut med nemninga «dagleg leiar», som er nemninga i aksjelova. Andre ledd fastset også kvalifikasjonskrav til styremedlemmene og fastset at berre myndige personar kan vere

styremedlemmer. Føresegna er ny i forhold til gjeldande lov, men samsvarer med aksjelova § 6-11 andre ledd. Om føresegna blir det elles vist til punkt 3.9.

Etter *fjerde ledd* er det eigardepartementet som vel styreleiar, jf. også § 2-2 første ledd nr. 2 med krav om at stiftingsdokumentet mellom anna skal angje kven som er styreleiar.

Til §§ 5-3 og 5-4

Paragrafane gjeld retten dei tilsette har til styrerepresentasjon, og avløyser gjeldande lov § 20. Føresegnene i utkastet er utforma etter mønster av reglane i aksjelova §§ 6-4 og 6-5 om styrerepresentasjonen til dei tilsette.

Dei foreslåtte representasjonsreglane avvik frå reglane i aksjelova ved at dei ikkje tek høgde for at føretaket kan ha bedriftsforsamling, sjå punkt 3.10 om dette.

Til §§ 5-5, 5-6 og 5-7

Paragrafane gjeld tenestetida til styremedlemmene (§ 5-5), avgang og avsetjing før tenestetida tek slutt (§ 5-6) og suppleringsval (§ 5-7). Paragrafane 5-5 og 5-6 avløyser gjeldande lov §§ 21 og 22.

Paragraf § 5-7 om suppleringsval er ny i forhold til gjeldande lov, men har modell i aksjelova § 6-8. Departementet meiner at føresegna kan dekkje eit praktisk behov i statsføretak. I føresegna er det presisert at aktivitetsplikta til styret ved opphøyr av styreverv før tenestetida er ute, er å varsle eigardepartementet om forholdet. Det blir så opp til eigardepartementet om det skal kalle inn til føretaksmøte for å velje ny styremedlem for resten av tenestetida. Dersom ein varamedlem trer inn, er ikkje dette til hinder for at eigardepartementet sjølv kan velje å kalle inn til ekstraordinært føretaksmøte for å velje ny styremedlem.

Til § 5-8

Paragrafen gjev føresegnene i lova om styremedlemmer tilsvarande bruk på varamedlemmer og observatørar så langt dei passar. Føresegna er ny i forhold til gjeldande lov, men har modell i aksjelova § 6-9. Departementet meiner at føresegna kan dekkje eit praktisk behov i statsføretaka.

Til § 5-9

Paragrafen gjeld godtgjersle til styremedlemmer m.m.

Første ledd første punktum avløyer gjeldande lov § 19 tredje ledd andre punktum. *Andre punktum* i utkastet fastset at retten til godtgjersle fell bort ved konkurs i føretaket. Føresegna er ny i forhold til gjeldande lov, men samsvarer med aksjelova § 6-10 andre punktum. Føresegna har samanheng med at eit statsføretak etter lovendringa av statsforetaksloven i 2002 kan gå konkurs.

Til § 5-10

Paragrafen gjeld oppgåvene styret har i samband med forvaltninga av føretaket, og avløyer gjeldande lov § 23 første ledd. Føresegna er etter mønster av aksjelova § 6-12 meir detaljert når det gjeld ansvaret og oppgåvene til styret, enn føresegna i gjeldande lov.

Til § 5-11

Føresegna fastset særskilde avgrensingar i myndet til styret.

Første og tredje ledd avløyer gjeldande lov § 23 andre og tredje ledd. Om desse føresegnene blir det vist til punkt 3.9.

Andre ledd fører vidare gjeldande lov § 5. Slik departementet ser det, høyrer føresegna meir heime i § 5-11 om særskilde avgrensingar i myndet til styret. Føresegna presiserer at statsføretaket kan vedtektsfeste avgrensingar i høvet styret har til å ta opp lån og til å stille garantiar.

Til § 5-12

Paragrafen gjeld tilsynsansvaret styret har med den daglege leiinga og verksemda til føretaket elles. Føresegna er ny i forhold til gjeldande lov, men svarer til aksjelova § 6-13, bortsett frå aksjelova § 6-13 tredje ledd som er teke inn i utkastet § 3-14.

Til §§ 5-13 og 5-14

Paragrafane gjeld myndet og oppgåvene til dagleg leiar.

Paragraf 5-13 om den daglege leiinga avløyer gjeldande lov § 27. Føresegna er utforma etter mønster av aksjelova § 6-14.

Paragraf 5-14 gjeld pliktene dagleg leiar har overfor styret. Føresegna er ny i forhold til gjeldande lov, men har modell i aksjelova § 6-15.

Til § 5-15

Paragrafen gjeld der det ligg føre eit konsern etter statsføretakslova, jf. lovutkastet § 1-5. Føresegna gjeld opplysningsplikt frå eit dotterselskap til eit statsføretak som er morføretak, og motsett. Den tilsvarande føresegna i aksjelova § 6-16 blir nytta tilsvarande ved ei tilvising til føresegna i aksjelova.

Til § 5-16

Paragrafen er ny i forhold til gjeldande lov. Føresegna har modell i aksjelova § 6-18. Føresegna gjev styret mynde til å setje fram krav om gjelds- eller konkursbehandling for føretaket og til å representere føretaket som konkursskyldnar. Departementet foreslår at føresegna bør gjelde i statsføretakslova som ein konsekvens av at statsføretak etter lovendringa i 2002 kan gå konkurs.

Til §§ 5-17 til 5-20

Paragrafane gjeld saksbehandlinga til styret (§ 5-17) og føresegner om krav om styrebehandling m.m. (§ 5-18), førebuing av saker som styret skal behandle (§ 5-19), og varsel om styrebehandling (§ 5-20).

Paragrafane avløyser gjeldande lov § 24, men er utvida med nokre fleire føresegner som har modell i aksjelova §§ 6-19 til 6-22. Det gjeld føresegner som vil bety noko i praksis for styrebehandlinga, som, slik departementet ser det, også bør takast direkte inn i statsføretakslova.

Til § 5-21

Føresegna gjeld styreinstruks og er ny i forhold til gjeldande lov. Føresegna har modell i aksjelova § 6-23.

Til §§ 5-22 til 5-24

Paragrafane gjeld når styret kan gjere vedtak (§ 5-22), alminnelege fleirtalskrav (§ 5-23) og fleirtalskrav ved tilsetjing av dagleg leiar (§ 5-24).

Paragrafane avløyser gjeldande lov § 25, men er delte opp i tre paragrafar. Føresegnene har modell i aksjelova §§ 6-24 til 6-26.

Til § 5-25

Paragrafen gjeld inhabilitet og avløyser gjeldande lov § 28. Føresegna er utforma etter modell av aksjelova § 6-27 første ledd.

Paragrafen bruker omgrepet «nærstående». Dette omgrepet er bestemt ved ei tilvising i tredje punktum i paragrafen til definisjonen av «nærstående» i aksjelova § 1-5.

Til § 5-26

Første ledd i paragrafen lovfestar eit forbod mot at styret, dagleg leiar og andre som representerer føretaket, misbruker posisjonen til å gje nokon ein urimeleg fordel der føretaket tek kostnaden. Føresegna gjev uttrykk for eit grunnleggjande prinsipp i selskapsretten, som departementet meiner også bør komme til uttrykk i statsføretakslova. Føresegna har førebilete i aksjelova § 6-28 første ledd.

Andre ledd gjer unntak frå prinsippet om at styret i føretaket har plikt til å følgje opp vedtaka til føretaksmøtet, og at dagleg leiar har plikt til å følgje opp vedtaka til styret. Andre ledd pålegg styret og dagleg leiar å ikkje rette seg etter vedtak fatta av overordna organ, som er i strid med lova eller selskapsvedtektene. Føresegna er i samsvar med den tilsvarende føresegna i aksjelova § 6-28, men slik at ho er tilpassa til statsføretak. Også denne føresegna gjev uttrykk for eit generelt selskapsrettsleg prinsipp.

Til § 5-27

Føresegna inneheld eit forbod for tilsette og tillitspersonar i eit statsføretak mot å ta imot visse gåver m.m. Føresegna fører i hovudsak vidare gjeldande lov § 29. Paragrafen omhandlar berre forbod som er underlagde sanksjonen i *tredje ledd*, men tilsette må også følgje andre reglement som gjeld for dei, til dømes instruksar som er fastsette av administrasjonen i personalhandboka.

Til § 5-28

Paragrafen gjeld styreprotokollar og avløyser gjeldande lov § 24 tredje ledd.

Fjerde ledd er ein vidareføring av gjeldande lov § 24 tredje ledd andre punktum som fastset at styreprotokollen skal snarast, og seinast 14 dagar etter at styremøtet er halde, sendast til eigardepartementet. Om dette blir det vist til punkt 3.9.2.

Femte ledd er ny i forhold til den gjeldande lova og er i samsvar med aksjelova § 6-29 fjerde ledd.

Til §§ 5-29 til 5-33

Paragrafane gjeld forholda til føretaket utetter. Føresegnene avløyser gjeldande lov §§ 31 og 32, men er delte opp i fleire paragrafar. Føresegnene er utforma etter modell av dei tilsvarende

føresegnene i aksjelova §§ 6-30 til 6-34, utanom høvet styret i aksjeselskap har til å gje namngjevne tilsette rett til å teikne firmaet til selskapet.

Paragraf 5-33 som viser til aksjelova § 6-34 om manglar ved val av styremedlemmer eller tilsetjing av dagleg leiar, får tilsvarande bruk og er ny i forhold til gjeldande lov.

Kapittel 6. Revisjon

Kapittel 6 avløyser gjeldande lov kapittel 9 om revisjon og gransking. Kapittelet er delt inn i nokre fleire paragrafar enn i gjeldande lov.

Paragraf 44 i gjeldande lov inneheld føresegner om at føretaksmøtet kan vedta gransking. Føresegna har mønster i føresegnene om gransking i aksjelova av 1976. Slik departementet vurderer det, er det ikkje nødvendig å føre vidare særlege reglar om gransking i statsføretakslova. Reglane i aksjelova om gransking gjev ein aksjeeigarminoritet rett til gransking av selskap og er såleis ein del av minoritetsvernet i aksjeretten. Dette er inga problemstilling i eit statsføretak. Staten som eineieigar av føretaket kan når som helst, og uavhengig av nærmare føresegner om dette i lova, vedta gransking av føretaket og gje nærmare føresegner om granskingstemaet og gjennomføringa av granskinga.

Til § 6-1

Paragrafen pålegg eit statsføretak å ha minst éin statsautorisert revisor. Revisor skal etter *andre ledd* veljast av føretaksmøtet, som også godkjenner godtgjersla til revisor. Føresegnene fører vidare i litt anna form gjeldande lov § 43.

Føresegna pålegg, til liks med gjeldande lov, alle statsføretaka å ha revisor, uavhengig av storleik. Departementet ser ikkje grunn til at føresegna skal ha unntak frå kravet til revisor, slik revisorlova § 2-1 andre ledd gjev høve til.

Til § 6-2

Paragrafen gjeld opphøyr av oppdraget til ein revisor og nyval av revisor. Departementet har ikkje foreslått sjølvstendige reglar om dette i lova, men foreslår at reglane om dette i aksjelova §§ 7-2 og 7-3 første ledd blir brukte tilsvarande.

Til §§ 6-3 og 6-4

Paragrafane gjeld revisjonsmelding (§ 6-3) og revisordeltaking i føretaksmøtet (§ 6-4). Føresegnene er nye i forhold til gjeldande lov, men har modell i aksjelova §§ 7-4 og 7-5. I den gjeldande lova er revisor si deltaking i føretaksmøtet regulert i § 38 andre ledd.

Til § 6-5

Paragrafen gjeld Riksrevisjonens kontroll og fører vidare gjeldande lov § 45.

Kapittel 7. Føretaksendingar

Departementet ser behov for å endre føresegnene om omdanning av statsføretak. Fleire føresegner om føretaksendingar er nye i forhold til gjeldande lov. Departementet har valt å bruke nemninga «føretaksendingar» som også omfattar reglane om omdanning. Føresegnene er samla i kapittel 7 og gjeld desse føretaksendingane:

- Fusjon (samanslåing) med anna statsføretak (§ 7-1)
- Fisjon (deling) av statsføretak (§ 7-2)
- Fusjon (samanslåing) av eit statsføretak med eit aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som overtakande selskap (§ 7-3)
- Fusjon (samanslåing) av eit heileigd statsaksjeselskap eller heileigd statsallmennaksjeselskap med eit statsføretak som overtakande føretak (§ 7-4)
- Omdanning av statleg verksemd til statsføretak (§ 7-5)
- Omdanning av heileigd statsaksjeselskap eller heileigd statsallmennaksjeselskap til statsføretak (§ 7-6)
- Omdanning av statsføretak til heileigd statsaksjeselskap eller heileigd statsallmennaksjeselskap (§ 7-7)

Til §§ 7-1 og 7-2

Paragrafane gjeld fusjon (samanslåing) og fisjon (deling) av statsføretak. Føresegnene er nye i forhold til gjeldande lov. Føresegnene har ein viss modell i reglane om fusjon og fisjon i aksjelova kapittel 13 og 14, men er atskilleg enklare enn desse. Til dels er det i utkastet vist til reglane i aksjelova.

Til §§ 7-3 og 7-4

Paragrafane gjeld fusjon (samanslåing) av eit statsføretak med eit aksjeselskap eller allmennaksjeselskap (§ 7-3) der aksjeselskapet eller allmennaksjeselskapet er overtakande selskap (§ 7-3), og fusjon (samanslåing) av eit heileigd statsaksjeselskap eller heileigd statsallmennaksjeselskap med eit statsføretak der statsføretaket er overtakande føretak (§ 7-4).

Føresegnene er nye i forhold til gjeldande lov. Føresegnene har eit visst førebilete i reglane om fusjon i aksjelova og allmennaksjelova, men er betydeleg enklare enn desse. Reglane om fusjon i aksjelova og allmennaksjelova kjem i stor grad i bruk gjennom tilvisingar til dei aktuelle føresegnene i aksjelova eller allmennaksjelova.

Til § 7-5

Føresegna gjeld omdanning av statleg verksemd til statsføretak. Føresegna avløyser gjeldande lov § 55 første ledd om dette, men er bygd ut litt. I *tredje ledd* er det reglane i aksjelova §§ 13-9, 13-11 og 13-13 til 13-17 som skal nyttast tilsvarande. Dette betyr mellom anna at det må gjennomførast eit kreditorvarsel etter reglane i aksjelova §§ 13-13 til 13-15. Slik departementet ser det, er dette ein naturleg konsekvens av overføring av forpliktingane staten har, til eit statsføretak der staten har avgrensa ansvar.

Til §§ 7-6 og 7-7

Paragrafane gjeld omdanning av heileigd statsaksjeselskap eller heileigd statsallmennaksjeselskap til statsføretak (§ 7-6) og omdanning av statsføretak til heileigd statsaksjeselskap eller heileigd statsallmennaksjeselskap (§ 7-7). Paragraf 7-6 avløyser føresegnene om slik omdanning i gjeldande lov § 55, men § 7-7 er i ny i forhold til gjeldande lov. Føresegnene har eit visst førebilete i reglane om omdanning i aksjelova og allmennaksjelova kapittel 15 og inneheld dels ei tilvising til reglane der når det gjeld melding om omdanninga til Føretaksregisteret og omdanningstidspunktet, sjå tilvisingane i lovutkastet § 7-6 tredje ledd, jf. § 7-7 andre ledd.

Kapittel 8. Oppløysing og avvikling

Kapittelet inneheld føresegner om oppløysing og avvikling av statsføretak og avløyser gjeldande lov kapittel 10. Gjeldande lov § 54 om samanslutning med anna statsføretak er flytta til ny kapittel 7.

Til §§ 8-1 og 8-2

Paragrafane gjeld vedtak om oppløysing og val av avviklingsstyre og avviklingsmåte. Føresegnene avløyser gjeldande lov §§ 46 og 49. I aksjelova vart reglane om særleg avviklingsstyre oppheva med lov 14. desember 2018 nr. 95, slik at det i aksjeselskap no er det ordinære styret som står for avviklinga. Slik departementet ser det, bør denne regelen ikkje gjelde i statsføretak. Eit statsføretak vil normalt vere samansett for å forvalte eit føretak under normal drift. Når det er vedteke å oppløyse og avvike føretaket, er situasjonen ein heilt annan. Verksemda skal styrast mot avvikling der mellom anna omsynet til å vareta forholdet til kreditorane og medkontrahentane til føretaket står sentralt. Dette kan tilseie at det ordinære styret normalt bør avløysast av eit særskilt avviklingsstyre. Utkastet står ikkje i vegen for at det ordinære styret blir valt til avviklingsstyre om dette er tenleg.

Til §§ 8-3 til 8-10

Paragrafane gjev nærmare reglar for avvikling av statsføretaket etter at ein har vedteke å oppløyse det. Føresegnene avløyser gjeldande lov §§ 50 til 53. Det er gjort enkelte endringar etter modell av tilsvarande føresegner i aksjelova kapittel 16 I. Føresegnene om oppløysing og avvikling av statsføretak er likevel framleis atskilleg enklare enn føresegnene i aksjelova. Paragraf 8-6 om avviklingsbalanse er ny og utforma etter aksjelova § 16-6.

Kapittel 9. Erstatnings- og straffeansvar

Den gjeldande straffeføresegna i statsføretakslova § 58 er utarbeidd etter mønster av aksjelova 1976 § 17-1 og har ein atskilleg mildare straffereaksjon ved brott på reglane i statsføretakslova enn det som er fastsett i straffeføresegnene i gjeldande aksjelov §§ 19-1 og 19-2.

Den gjeldande føresegna om erstatningsansvar i statsføretakslova § 56 har mønster i aksjelova 1976 § 15-1. Departementet foreslår i § 9-1 at føresegna om erstatningsansvar for dagleg leiar, styremedlemmer m.m. blir utforma etter mønster av reglane i gjeldande aksjelov § 17-1.

Når det gjeld dei nærmare reglane om lemping av ansvar, vedtaket til føretaket om å fremje krav om erstatning, vedtak om ansvarsfridom og konkurrerende krav, foreslår departementet at føresegnene om dette i aksjelova §§ 17-2, 17-3, 17-5 og 17-6 blir gjevne tilsvarande bruk, sjå lovutkastet § 9-1 tredje ledd.

Departementet foreslår i lovutkastet § 9-2 at føresegna om straffeansvar for medlem av styret, dagleg leiar og revisor blir forma etter aksjelova §§ 19-1 og 19-2.

Kapittel 10. Rettargangsreglar m.m.

Aksjelova §§ 18-1, 18-3 og 18-4 har reglar om rettargang og berekning av fristar som også kan ha betydning for statsføretak. I lovutkastet § 10-1 foreslår departementet at desse reglane kjem i bruk tilsvarande.

Kapittel 11. Ikraftsetjing og overgangsføresegner

Departementet har som mål at den nye lova skal gjelde frå **1. juli 2024**. Den gjeldande lova om statsføretak må i tilfelle bli oppheva frå same tidspunktet.

Dei statsføretaka som er oppretta i kraft av den eksisterande lova, blir vidareførte i den nye lova. Det same gjeld for forskrift 24. august 2017 nr. 1278 om de ansattes rett til representasjon i styre og bedriftsforsamling mv.

Departementet vurderer det slik at ei ny lov om statsføretak ikkje vil krevje endringar i andre lover.

6. Forslag til lov

Kapittel 1. Innleiande føresegner

§ 1-1. *Verkeområdet til lova*

Lova gjeld for føretak som staten eig åleine, og som Kongen har bestemt at lova skal gjelde for, jf. § 2-1.

§ 1-2. *Formålet med lova*

Formålet med lova er å organisere dei føretaka Kongen har vedteke skal vere statsføretak, jf. § 1-1. Lova skal leggje til rette for ei saksbehandling som er tilpassa at statsføretak berre kan eigast av staten. Lova skal bidra til at statsføretak kan ivareta si verksemd på ein effektiv måte.

§ 1-3. *Partsstilling*

Eit statsføretak har sjølv rettar og forpliktingar, er part i avtalar med private og offentlege styresmakter og har partsstilling overfor domstolen og andre styresmakter.

§ 1-4. *Kva ansvar staten har for forpliktingane til føretaket*

(1) Staten heftar ikkje overfor kreditorane for forpliktingane til føretaket.

(2) Staten pliktar ikkje å gjere innskott i føretaket, eventuelt konkursbuet til føretaket, utover det som følgjer av stiftingsdokumentet eller vedtak om å forhøgje innskottskapitalen.

§ 1-5. *Konsern*

(1) Eit morføretak utgjer saman med eitt eller fleire dotterselskap eit konsern.

(2) Eit statsføretak er eit morføretak om det på grunn av avtale eller som eigar av aksjar eller selskapsandelar har bestemmande innverknad over eit selskap. Eit statsføretak skal alltid reknast for å ha bestemmande innverknad over eit selskap når føretaket

1. eig så mange aksjar eller andelar i eit selskap at dei representerer fleirtalet av røystene i selskapet, eller

2. har rett til å velje eller avsetje eit fleirtal av medlemmene i styret til selskapet.

(3) Eit selskap som står i eit forhold som nemnt i andre ledd til eit morføretak, er å sjå på som dotterselskap.

(4) Ved berekninga av røysterettar og rettar til å velje eller avsetje styremedlemmer skal rettar som morføretaket og dotterselskapa har, reknast med. Det same gjeld rettar som nokon som handlar i sitt eige namn, har, men som gjer det for morføretaket eller eit dotterselskap si rekning.

§ 1-6. *Forholdet til anna lovgjeving*

Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) gjeld ikkje for statsføretak. Lov 18. juli 1958 om offentlige tjenestetvister og lov 16. juni 2017 om statens ansatte mv. (statsansatteloven) gjeld ikkje for tilsette i statsføretak.

§ 1-7. *Om lova kan fråvikast*

Føresegnene i lova kan ikkje fråvikast i vedtektene med mindre det motsette er særskilt fastsett i lova.

§ 1-8. *Utarbeiding og oppbevaring av dokumentasjon*

1) Dokumentasjon som statsføretakslova krev at ein utarbeider, skal utarbeidast og oppbevarast slik at dei er tryggja som informasjonskjelder for samtid og ettertid jf. arkivlova § 6.

Dokumentasjonen skal vere i ei form som kan lesast, og vere tilgjengeleg frå Noreg.

(2) Krav i denne lova om at meldingar m.m. skal vere skriftlege eller gjevast skriftleg, står ikkje i vegen for å bruke elektroniske løysingar.

(3) Departementet kan i forskrift gje nærmare føresegner om oppbevaringstid for bestemte dokumenttypar, kva som er rekna som forsvarleg måte for utarbeiding og oppbevaring av dokument, og tryggningsnivået for signatur.

Kapittel 2. Stifting av statsføretak

§ 2-1. *Vedtak om oppretting av føretaket*

Kongen i statsråd gjer vedtak om oppretting av statsføretak og fastset kva departement som skal representere staten som eigar av føretaket. Vedtaket skal uttrykkjeleg namngje føretaket som eit statsføretak som lova her skal gjelde for, jf. § 1-1.

§ 2-2. *Stiftingsdokument*

(1) Når det er gjort vedtak om oppretting av statsføretak, jf. § 2-1, skal eigardepartementet opprette eit datert og signert stiftingsdokument som inneheld ei tilvising til vedtaket, og som dessutan i det minste oppgjev kva eigardepartementet har vedteke om

1. vedtektene til føretaket
2. styret til føretaket, irekna kven som skal vere styreleiar
3. revisor for føretaket
4. eventuelt innskott i anna enn pengar, jf. § 2-4.

(2) Føretaket er rekna som stifta når stiftingsdokumentet er oppretta og signert.

§ 2-3. Minstekrav til vedtektene

(1) Vedtektene til føretaket skal minst opplyse om

1. føretaksnamnet til føretaket
2. verksemda til føretaket
3. staten sitt innskott i føretaket
4. kva saker som skal behandlast på det ordinære føretaksmøtet.

(2) Føretaksmøtet vedtek endringar i vedtektene.

§ 2-4. Innskott med andre eigedelar enn pengar

Er innskottet frå staten andre formuesverdiar enn pengar, skal det gjevast opp i stiftingsdokumentet kva som skal skytast inn, og verdien av innskottet. Innskottet skal vurderast til verkeleg verdi, med mindre det følgjer av regnskapsloven at innskottet skal førast vidare til balanseførte verdiar. Tidspunktet for verdsetjinga kan tidlegast vere fire veker før stiftinga av føretaket, jf. § 2-2. Ei stadfesting frå revisor om at innskottet ikkje er verdsett høgare enn tillate etter andre punktum, skal leggjast ved stiftingsdokumentet.

§ 2-5. Registrering i Føretaksregisteret

(1) Føretaket skal meldast til Føretaksregisteret innan tre månader etter at stiftingsdokumentet er signert.

(2) Før føretaket blir meldt til Føretaksregisteret, skal innskottet frå staten, jf. § 2-3 nr. 4, vere ytt fullt ut. Irekna skal resultatet av teknisk bistand, forskings- og utviklingsarbeid m.m. vere stilt til rådvelde for føretaket. I meldinga til Føretaksregisteret skal det opplysast om at føretaket har motteke innskottet. Dette skal stadfestast av revisor. Skal aksjeinnskotta berre gjerast opp i

pengar, kan stadfestinga gjevast av eit finansføretak, ein advokat eller ein statsautorisert rekneskapsførar.

(3) Er føretaket ikkje meldt til Føretaksregisteret innan fristen går ut, kan registreringa ikkje skje. Forplikingane staten har etter stiftingsdokumentet, er då ikkje lenger bindande. Det same gjeld om registreringa blir nekta på grunn av feil som ikkje kan rettast.

§ 2-6. Rettar og forplikingar før registreringa i Føretaksregisteret

(1) Før statsføretaket er registrert, kan føretaket sjølv ikkje erverve andre rettar og pådra seg andre forplikingar overfor tredjepersonar enn dei som følgjer av stiftingsdokumentet eller av lov.

(2) For forplikingar m.m. som er pådregne føretaket før registreringa, gjeld aksjeloven § 2-20 andre og tredje ledd tilsvarande.

Kapittel 3. Kapitalen til føretaket. Utdelingar frå føretaket

§ 3-1. Krav om forsvarleg eigenkapital og likviditet

Føretaket skal til kvar tid ha ein eigenkapital og ein likviditet som er forsvarleg ut frå risikoen ved og omfanget av verksemda i føretaket.

§ 3-2. Handleplikt ved tap av eigenkapital m.m.

(1) Reknar ein med at eigenkapitalen er lågare enn forsvarleg ut frå risikoen ved og omfanget av verksemda i føretaket, skal styret straks behandle saka og varsle eigardepartementet. Eigardepartementet skal innan rimeleg tid etter at varselet er motteke, kalle inn til føretaksmøte. Styret skal gje føretaksmøtet ei utgreiing om den økonomiske stillinga til føretaket. Dersom føretaket ikkje har ein forsvarleg eigenkapital i samsvar med § 3-1, skal styret i føretaksmøtet foreslå tiltak for å rette på dette.

(2) Om styret ikkje finn grunnlag for å foreslå tiltak som nemnt i første ledd fjerde punktum, eller om slike tiltak ikkje lèt seg gjennomføre, skal styret foreslå å oppløyse føretaket.

§ 3-3. Forhøging av innskottskapitalen ved nyinnbetaling

(1) Etter at føretaket er registrert i Føretaksregisteret, kan føretaksmøtet vedta å auke innskottet frå staten ved innbetaling av ny kapital.

(2) Styret kan foreslå forhøging av innskottskapitalen ved nyinnbetaling. Forslaget skal grunnjevast. Styret skal gje ei kort utgreiing om forhold som ein må leggje vekt på når innskottet frå staten skal auke. Dersom føretaksmøtet ikkje skal behandle årsrekneskapen

samtidig, skal utgreiinga også omfatte hendingar som har inntreft etter siste balansedag, og som er av vesentleg betydning for føretaket.

(3) Møteprotokollen skal gje opp kor mykje innskottet skal forhøgjast med. Er innskottet frå staten andre formuesverdiar enn pengar, skal det gjevast opp i protokollen kva som skal skytast inn, og verdien av innskottet. Innskottet skal vurderast til verkeleg verdi, med mindre det følger av regnskapsloven at innskottet skal førast vidare til balanseførte verdiar. Styret skal sørge for å utarbeide ei forklaring for verdsetjinga, som minst inneheld opplysning om dei prinsippa ein har følgd ved vurderinga av dei verdiane føretaket skal overta. Tidspunktet for verdsetjinga kan tidlegast vere fire veker før vedtaket til føretaksmøtet. Ei stadfesting frå revisor om at innskottet ikkje er verdsett høgare enn tillate etter tredje punktum, skal leggjast ved protokollen.

§ 3-4. Registrering av forhøging av innskottskapitalen i Føretaksregisteret

(1) Vedtaket om å forhøje innskottskapitalen skal meldast til Føretaksregisteret innan tre månader etter at føretaksmøtet har gjort vedtaket. Er forhøginga ikkje meldt til Føretaksregisteret innan fristen har gått ut, kan forhøginga ikkje registrerast. Forpliktinga staten har til å gjere innskottet, er då ikkje lenger bindande. Det same gjeld om registreringa blir nekta på grunn av feil som ikkje kan rettast.

(2) Innskottet skal vere innbetalt eller overført til føretaket seinast samtidig med at forhøginga blir registrert i Føretaksregisteret. Paragraf 2-5 andre ledd andre til femte punktum gjeld tilsvarande.

(3) Forhøginga er å rekne som gjennomført når ho er registrert i Føretaksregisteret.

§ 3-5. Forhøging av innskottskapitalen utan nyinnbetaling

(1) Føretaksmøtet kan vedta å auke innskottet frå staten i føretaket ved å overføre frå midlane føretaket kan nytte til utdeling av utbyte etter § 3-8, til innskottskapitalen. Møteprotokollen skal gje opp kor mykje innskottet skal forhøgjast med.

(2) Forhøginga av innskottskapitalen skal meldast til Føretaksregisteret. Forhøginga er å rekne som gjennomført når ho er registrert i Føretaksregisteret.

§ 3-6. Utdelingar frå føretaket m.m.

(1) Utdeling av midlar frå føretaket til staten som eigar kan berre skje etter reglane om utbyte, nedsetjing av innskottskapitalen til staten, fusjon eller fisjon av føretaket og tilbakebetaling etter oppløysing.

(2) Som utdeling reknar ein alle former for overføring av verdiar som direkte eller indirekte kjem staten som eigar av føretaket til gode. Verdien skal bereknast etter verkeleg verdi på dagen for overføringa.

(3) Aksjeloven § 3-6 tredje ledd gjeld tilsvarande.

4) Departementet kan i forskrift gi føresegner om berekning av fri og bunden eigenkapital når årsrekneskapen er ført i ein annan valuta enn norske kroner.

§ 3-7. *Ulovlege utdelingar*

Er det skjedd utdeling frå føretaket i strid med føresegnene i lova, skal staten eller andre som har motteke utdelinga, føre tilbake det som er motteke.

§ 3-8. *Utbyte*

Føretaket kan berre dele ut utbyte så langt det etter utdelinga har att netto egedelar som gjev dekning for innskottskapitalen til føretaket. Berekninga skal gjerast på grunnlag av balansen i den siste godkjende årsrekneskapen til føretaket, men det er den registrerte innskottskapitalen på vedtakstidspunktet som skal leggjast til grunn. Aksjeloven § 8-1 tredje og fjerde ledd gjeld tilsvarande.

§ 3-9. *Vedtak om utbyte*

Føretaksmøtet gjer vedtak om utdeling av utbyte etter at styret har lagt fram forslag om utdeling eller annan bruk av overskott. Føretaksmøtet er ikkje bunde av forslaget frå styret om utdeling av utbyte.

§ 3-10. *Nedsetjing av innskottskapitalen*

(1) Føretaksmøtet kan vedta å setje ned innskottskapitalen til staten. Det beløpet nedsetjinga gjeld, kan berre brukast til

1. dekning av tap som ikkje kan dekkjast på annan måte
2. tilbakebetaling til staten
3. overføring til fond.

(2) Møteprotokollen skal gje opp kor mykje innskottet skal setjast ned med, og kva det skal brukast til. Dersom det i samband med nedsetjinga skal skje utdelingar til staten med større

beløp enn nedsetjingsbeløpet, skal vedtaket til føretaksmøtet gje opp dette høgare beløpet og korleis det skal dekkjast.

§ 3-11. *Berekning av tap. Krav til eigenkapital m.m.*

(1) Ved berekninga av kva føretaket har i tap etter § 3-10 første ledd nr. 1, skal balansen i årsrekneskapen som sist vart godkjend, leggjast til grunn.

(2) Vedtak som nemnt i § 3-10 første ledd nr. 2 og 3 kan ikkje gjelde større beløp enn at føretaket etter nedsetjinga har tilbake netto egedelar som gjev dekning for innskottskapitalen til føretaket. Berekninga skal skje på grunnlag av balansen i årsrekneskapen som sist vart godkjend, men det er den registrerte innskottskapitalen på vedtakstidspunktet som skal leggjast til grunn. Aksjeloven § 8-1 tredje og fjerde ledd gjeld tilsvarande.

§ 3-12. *Registrering av nedsetjing av innskottskapitalen i Føretaksregisteret m.m.*

(1) Vedtaket til føretaksmøtet om å setje ned innskottskapitalen skal meldast til Føretaksregisteret. Er nedsetjinga ikkje meld til Føretaksregisteret innan to månader etter at vedtaket vart gjort, fell nedsetjinga av innskottskapitalen bort.

(2) Aksjeloven §§ 12-5 og 12-6 om når nedsetjinga tek til å gjelde, gjeld tilsvarande.

§ 3-13. *Avtalar mellom føretaket og medlemmer av leiinga i føretaket*

(1) Føretaksmøtet skal godkjenne avtalar mellom føretaket og ein styremedlem eller dagleg leiar der ytinga i føretaket på det tidspunktet avtalen blir inngått, har ein verkeleg verdi som er større enn 2,5 prosent av balansesummen i den sist godkjende årsrekneskapen. Det same gjeld avtalar mellom føretaket og

1. ein nærstående til ein styremedlem eller dagleg leiar
2. ein som handlar etter avtale med ein styremedlem eller dagleg leiar.

Ved vurderinga av kven som er nærstående etter andre punktum nr. 1, gjeld aksjeloven § 1-5 tilsvarande.

(2) Styret skal sørge for at det blir utarbeidd ei utgreiing for avtalen. Allmennaksjeloven § 3-14 gjeld tilsvarande.

(3) Ein avtale som er inngått i strid med første ledd, er ikkje bindande for føretaket om føretaket godtgjer at medkontrahenten forstod eller burde ha forstått at føretaksmøtet ikkje har godkjent

avtalen. Oppfylging i samsvar med avtale som ikkje bind føretaket etter første punktum, skal tilbakeførast. Aksjeloven § 3-7 andre ledd gjeld tilsvarande

(4) Føresegnene i denne paragrafen gjeld ikkje

1. avtale som blir inngått som ledd i den vanlege verksemda i føretaket og som er grunna på vanlege forretningsmessige vilkår og prinsipp
2. avtale om lønn og godtgjersle til dagleg leiar og avtale som nemnt i § 5-10.

§ 3-14. *Konserninterne transaksjonar m.m.*

(1) Aksjeloven § 3-9 første og andre ledd om konserninterne transaksjonar m.m. gjeld tilsvarande i konsern der eit statsføretak er morføretak, jf. § 1-5. Aksjeloven § 3-9 første ledd gjeld dessutan tilsvarande for transaksjonar mellom føretaket og staten.

(2) Styret skal sørge for at avtalar mellom selskapet og staten blir skrivne ned.

Kapittel 4. Føretaksmøtet

§ 4-1. *Myndet til føretaksmøtet*

Gjennom føretaksmøtet utøver eigardepartementet det øvste myndet i føretaket. Eigardepartementet kan ikkje utøve eigarmyndet i føretaket på annan måte enn i føretaksmøtet.

§ 4-2. *Retten og plikta leiinga har til å delta i føretaksmøtet*

(1) Styreleiar og dagleg leiar skal delta i føretaksmøtet. Ved gyldig forfall skal det peikast ut ein vara i staden. Andre styremedlemmer kan delta i føretaksmøtet.

(2) Styremedlemmer og dagleg leiar har rett til å uttale seg i føretaksmøtet.

§ 4-3. *Ordinært føretaksmøte*

(1) Innan seks månader etter utgangen av kvart rekneskapsår skal det haldast ordinært føretaksmøte.

(2) På det ordinære føretaksmøtet skal følgjande saker behandlast og vedtakast:

1. godkjenning av årsrekneskapsen og eventuell årsmelding, inklusive utdeling av utbyte
2. andre saker som etter lova eller vedtektene høyrer under føretaksmøtet.

(3) Årsrekneskapen, årsmeldinga og revisjonsmeldinga skal leggjast ved innkallinga til det ordinære føretaksmøtet.

§ 4-4. *Ekstraordinært føretaksmøte*

(1) Eigardepartementet kan avgjere at det skal kallast inn til ekstraordinært føretaksmøte.

(2) Eigardepartementet skal kalle inn til ekstraordinært føretaksmøte dersom styret eller revisor skriftleg krev det for å få behandla eit bestemt emne. Eigardepartementet skal sørge for at føretaksmøtet blir halde innan éin månad etter at kravet er sett fram.

§ 4-5. *Mynde til å kalle inn til føretaksmøte og krav til innkallinga*

(1) Eigardepartementet kallar inn til føretaksmøte ved skriftleg førespurnad til alle styremedlemmene, dagleg leiar og revisoren i føretaket.

(2) Innkallinga skal vere send seinast éi veke før møtet skal haldast, om ikkje kortare varsel i særlege tilfelle er påtrengjande nødvendig.

(3) Innkallinga skal opplyse om tid og stad for møtet, om møteforma og eventuelt om framgangsmåten for å delta elektronisk. I innkallinga skal dei sakene som skal behandlast i møtet, vere klart oppgjevne. Forslag om å endre vedtektene skal gjevast opp i innkallinga.

(4) Føretaksmøtet kan ikkje gjere vedtak i andre saker enn dei som er oppgjevne i innkallinga, med mindre alle styremedlemmene og dagleg leiar samtykkjer i det.

§ 4-6. *Opplysningsplikta til leiinga*

(1) Eigardepartementet kan krevje at styremedlemmer og dagleg leiar på føretaksmøtet gjev tilgjengelege opplysningar om forhold som kan innverke på vurderinga av

1. godkjenninga av årsrekneskapen og årsmeldinga
2. saker som er presenterte for føretaksmøtet til avgjerd
3. den økonomiske stillinga i føretaket, inklusive verksemda i andre selskap som føretaket deltek i, og andre saker som føretaksmøtet skal behandle, med mindre dei opplysningane som krevst, ikkje kan gjevast utan uforholdsmessig skade for føretaket.

(2) Dersom det må innhentast opplysningar, slik at svar ikkje kan bli gjeve på føretaksmøtet, skal det sendast skriftleg svar til eigardepartementet innan to veker etter møtet.

§ 4-7. Møteleiing og protokoll

- (1) Føretaksmøtet blir leidd av styreleiaren om ikkje eigardepartementet bestemmer at nokon annan skal leie møtet.
- (2) Møteleiaren skal sørge for at det blir ført protokoll for føretaksmøtet. I protokollen skal avgjerda til føretaksmøtet takast inn. Protokollen skal oppgje kven som deltok. Er nokon av styremedlemmene eller dagleg leiar ueinige i avgjerda til eigardepartementet, skal oppfatninga deira førast inn i protokollen.
- (3) Protokollen skal signerast av møteleiaren og ein annan person som blir vald blant møtedeltakarane.
- (4) Protokollen skal oppbevarast på forsvarleg vis i heile levetida til føretaket.

Kapittel 5. Styre og dagleg leiar

I. Krav om styre og dagleg leiar. Val av styre, tenestetid m.m.

§ 5-1. Samansetjinga av styret m.m.

- (1) Føretaket skal ha eit styre med minst tre medlemmer. I føretak der dei tilsette har styrerepresentasjon, jf. § 5-3, skal styret ha minst fem medlemmer.
- (2) Berre myndige personar kan vere styremedlemmer. Dagleg leiar kan ikkje vere medlem av styret.
- (3) Medlemmene av styret blir valde av føretaksmøtet, som også avgjer om det skal veljast varamedlemmer. Første punktum gjeld ikkje styremedlemmer som dei tilsette skal velje etter § 5-3.
- (4) Føretaksmøtet vel styreleiar.
- (5) Reglane i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjeld tilsvarande.

§ 5-2. Dagleg leiar

Føretaket skal ha ein dagleg leiar som styret tilset. Styret fastset lønna til dagleg leiar og andre tilsetjingsvilkår. Vedtak om å seie opp eller gje avskil til dagleg leiar blir gjort av styret.

§ 5-3. Retten tilsette har til å velje styremedlemmer

(1) I føretak med fleire enn 30 tilsette kan eit fleirtal av dei tilsette krevje at ein styremedlem og ein observatør med varamedlemmer blir valde av og blant dei tilsette.

(2) I føretak med fleire enn 50 tilsette kan eit fleirtal av dei tilsette krevje at inntil ein tredel og minst to av styremedlemmene med varamedlemmer blir valde av og blant dei tilsette.

(3) I føretak med fleire enn 200 tilsette skal dei tilsette velje éin styremedlem med varamedlem eller to observatørar med varamedlemmer i tillegg til den representasjonen som følgjer av andre ledd.

(4) Kongen kan gje forskrift om berekninga av talet på tilsette, inklusive om bruk av gjennomsnittstal. Kongen kan også gje forskrift om valet, inklusive om vilkår for røysterett og valførleik, om valmåten og om avgjerd ved tvistar om valet, og om bortfall av verv som styremedlem. Kongen kan gjere unntak frå første, andre eller tredje ledd.

§ 5-4. Retten tilsette har til å velje styremedlemmer i konsernforhold

(1) Når eit statsføretak er morføretak i eit konsern, kan det inngåast skriftleg avtale mellom konsernet og eit fleirtal av dei tilsette i konsernet eller mellom konsernet og éin eller fleire lokale fagforeiningar som representerer eit fleirtal av dei tilsette i konsernet, om at dei tilsette i konsernet ved at § 5-4 kjem i bruk skal reknast som tilsette i føretaket.

(2) Når eit statsføretak er morføretak i eit konsern, og det ikkje er inngått avtale etter første ledd, kan Kongen etter søknad frå konsernet, eit fleirtal av dei tilsette i konsernet eller éin eller fleire lokale fagforeiningar som representerer eit fleirtal av dei tilsette i konsernet, bestemme at dei tilsette i konsernet ved bruk av § 5-4 skal reknast som tilsette i føretaket.

(3) Første og andre ledd gjeld tilsvarande når eit statsføretak tilhøyrer ei gruppe av føretak som er knytte saman gjennom ei felles leiing.

(4) Kongen kan bestemme at paragrafen her skal gjelde for delar av eit konsern eller gruppa.

§ 5-5. Tenestetida til styremedlemmar

(1) Styremedlemmar tenestegjer i to år. I vedtektene kan det fastsetjast kortare eller lengre tenestetid, men ikkje lengre tid enn fire år. Ved suppleringsval kan det fastsetjast kortare tenestetid.

(2) Tenestetida blir rekna frå valet når noko anna ikkje er bestemt. Ho stansar ved avslutninga av det ordinære føretaksmøtet i det året tenestetida går ut, dersom ikkje noko anna er bestemt.

(3) Sjølv om tenestetida har gått ut, skal styremedlemmen bli ståande i vervet inntil ny medlem er vald.

(4) Første og andre ledd gjeld ikkje styremedlemmer som er valde etter § 5-3, jf. § 5-4.

§ 5-6. Avgang og avsetjing før tenestetida tek slutt

(1) Ein styremedlem har rett til å gå av før tenestetida er ute. Styret og eigardepartementet skal ha rimeleg førehandsvarsel.

(2) Ein styremedlem kan når som helst avsetjast ved vedtak i føretaksmøtet. Dette gjeld ikkje ein styremedlem som er vald etter § 5-3, jf. § 5-4.

§ 5-7. Suppleringsval

Blir vervet for ein styremedlem avslutta før tenestetida er ute, skal resten av styret varsle eigardepartementet om opphøyrret av styrevervet. Dersom det ikkje finst varamedlem, skal det veljast ny styremedlem for resten av tenestetida. Det same gjeld om ein styremedlem blir fråteken rettsleg handleevne eller blir sett i konkurskarantene etter konkursloven §§ 142 og 143. Val av ny styremedlem kan utsetjast til neste ordinære føretaksmøte dersom styret framleis er vedtaksført.

§ 5-8. Varamedlemmer og observatørar

Føresegnene i lova om styremedlemmer gjeld tilsvarande for varamedlemmer og observatørar så langt dei passar.

§ 5-9. Godtgjersle

Godtgjersle til styremedlemmer, varamedlemmer og observatørar blir fastsett av føretaksmøtet. Ved konkurs fell retten til godtgjersle bort frå konkursopninga.

II. Oppgåvene til leiinga, saksbehandling m.m.

§ 5-10. Forvaltninga av føretaket

(1) Forvaltninga av føretaket høyrer under styret. Styret skal sørgje for forsvarleg organisering av verksemda.

(2) Styret skal fastsetje planar og budsjett for verksemda til føretaket. Styret kan også fastsetje retningslinjer for verksemda.

(3) Styret skal halde seg orientert om gjennomføringa av formålet og den økonomiske stillinga til føretaket. Styret pliktar å sjå til at verksemda, rekneskapen og formuesforvaltninga til føretaket blir kontrollerte på forsvarleg vis.

(4) Styret set i verk dei undersøkingane det finn nødvendig for å kunne utføre oppgåvene sine. Styret skal setje i verk slike undersøkingar dersom éin eller fleire av styremedlemmene krev det.

§ 5-11. *Særlege avgrensingar i myndet til styret m.m.*

(1) Før styret gjer vedtak i saker som ein reknar med kan ha vesentleg betydning for formålet til føretaket, eller som i vesentleg grad vil endre karakteren til verksemda, skal saka leggjast fram skriftleg for eigardepartementet. I vedtektene kan det fastsetjast nærmare reglar om kva saker som skal leggjast fram for eigardepartementet etter første punktum.

(2) I vedtektene kan det fastsetjast reglar for å ta opp lån og stille garantiar, inklusive reglar som avgrensar høvet føretaket har til å ta opp lån eller gje garantiar. For avtalar i strid med vedtektsføresegner som nemnt i første punktum gjeld § 5-34.

(3) Styret kan ikkje utan samtykke frå føretaksmøtet inngå avtale om deltaking i eit selskap eller eit anna samarbeidsforhold der føretaket har eit uavgrensa ansvar for dei samla forpliktingane den felles verksemda har, eller for delar av desse forpliktingane.

§ 5-12. *Tilsynsansvaret til styret*

(1) Styret skal føre tilsyn med den daglege leiinga og verksemda til føretaket elles.

(2) Styret kan fastsetje instruks for den daglege leiinga.

§ 5-13. *Dagleg leiing*

(1) Dagleg leiar står for den daglege leiinga av verksemda til føretaket og skal følgje dei retningslinjene og pålegga styret har gjeve.

(2) Den daglege leiinga omfattar ikkje saker som etter forholda til føretaket er av uvanleg art eller stor betydning.

(3) Dagleg leiar kan elles avgjere ei sak etter fullmakt frå styret i det enkelte tilfellet eller når det ikkje går å vente på vedtaket frå styret utan vesentleg ulempe for føretaket. Styret skal snarast underrettast om avgjerda.

(4) Dagleg leiar skal sørgje for at rekneskapen til føretaket er i samsvar med lover og forskrifter, og at formuesforvaltninga er ordna på forsvarleg vis.

§ 5-14. *Pliktene dagleg leiar har overfor styret*

(1) Dagleg leiar skal minst kvar fjerde månad orientere styret om verksemda til føretaket, inklusive om gjennomføringa av formåla til føretaket og om stillinga og resultatutviklinga til føretaket.

(2) Styret kan til kvar tid krevje at dagleg leiar gir styret en nærmare utgreiing om bestemte saker. Slik utgreiing kan også krevjast av den enkelte styremedlem.

§ 5-15. *Forholdet dotterselskapet har til morføretaket*

Aksjeloven § 6-16 gjeld tilsvarande.

§ 5-16. *Krav om gjelds- og konkursbehandling*

(1) Krav om gjeldsforhandling eller konkursforhandling for føretaket kan berre setjast fram av styret.

(2) Under konkursbehandling representerer styret føretaket som konkursskyldnar.

§ 5-17. *Saksbehandlinga til styret*

(1) Styret skal behandle saker i møte, med mindre styreleiaren finn at saka kan leggjast fram skriftleg eller behandlast på annan måte. Behandlingsmåten skal vere forsvarleg.

(2) Styreleiaren skal sørge for at styremedlemmene om mogleg kan delta i ei samla behandling av dei sakene som blir behandla. Kvar styremedlem og dagleg leiar kan krevje at saka blir behandla i møte. Dersom ei sak skal behandlast i møte, bestemmer styreleiaren møteforma. Meir enn halvdel av medlemmene i styret kan likevel krevje at møtet blir halde som fysisk eller elektronisk møte.

(3) Styreleiaren leier styrebehandlinga. Deltak verken styreleiaren eller varaleiaren, vel styret ein leiar for styrebehandlinga.

(4) Dagleg leiar har rett og plikt til å delta og til å uttale seg når styret behandlar saker, med mindre anna er bestemt av styret i den enkelte saka.

§ 5-18. *Krav om styrebehandling m.m.*

(1) Styreleiaren skal sørge for behandling av aktuelle saker som høyrer inn under styret.

(2) Styremedlemmene og dagleg leiar kan krevje at styret behandlar bestemte saker.

§ 5-19. *Førebuing av saker*

(1) Dagleg leiar førebur saker som skal behandlast av styret, i samråd med styreleiaren.

(2) Ei sak skal førebuast og leggjast fram slik at styret har eit tilfredsstillande behandlingsgrunnlag.

§ 5-20. *Varsel om styrebehandling*

Styrebehandling blir varsla på tenleg måte og med nødvendig frist.

§ 5-21. *Styreinstruks*

(1) I føretak der dei tilsette har representasjon i styret, skal styret fastsetje ein styreinstruks som gjev nærmare reglar om arbeidet og saksbehandlinga til styret.

(2) Instruksen skal mellom anna innehalde reglar om kva saker som skal styrebehandlast, kva arbeidsoppgåver dagleg leiar har, og kva plikter han eller ho har overfor styret. Instruksen skal også innehalde reglar for innkalling og møtebehandling.

(3) Kongen kan gje forskrift om styreinstruks.

§ 5-22. *Når styret kan gjere vedtak*

(1) Styret kan gjere vedtak når meir enn halvdelen av medlemmene er til stades eller deltek i styrebehandlinga, om ikkje strengare krav er fastsette i vedtektene.

(2) Styret kan likevel ikkje gjere vedtak utan at alle styremedlemmene, om det er mogleg, er gjevne anledning til å delta i behandlinga av saka.

(3) Har nokon forfall og det finst varamedlem, skal varamedlemmen innkallast.

§ 5-23. *Alminnelege fleirtalskrav*

(1) Eit vedtak av styret krev at fleirtalet av dei styremedlemmene som deltek i behandlinga av ei sak, har røysta for. Ved likt røystetal gjeld det som møteleiaren har røysta for. Dei som har røysta for eit forslag som inneber ei endring, må likevel alltid utgjere meir enn ein tredel av alle styremedlemmene.

(2) Strengare røysteregjar kan fastsetjast i vedtektene.

§ 5-24. *Fleirtalskrav ved val og tilsetjingar*

(1) Ved val og tilsetjingar er den som får flest røyster, å rekne som vald eller tilsett. Styret kan på førehand bestemme at det skal haldast ny avrøysting dersom ingen får fleirtal av dei gjevne røystene.

(2) Står røystetalet likt ved val av dagleg leiar, gjeld det som møteleiaren har røysta for.

(3) Strengare røysteregjar kan fastsetjast i vedtektene.

§ 5-25. *Inhabilitet*

(1) Ein styremedlem må ikkje delta i behandlinga eller ved avgjerda av spørsmål som har så mykje å seie for eigen del eller for nokon nærstående at medlemmen må reknast å ha framtrедande personleg eller økonomisk særinteresse i saka. Det same gjeld for dagleg leiar. Definisjonen av «nærstående» i aksjeloven § 1-5 gjeld tilsvarende.

§ 5-26. *Misbruk av posisjon i føretaket*

(1) Styret og andre som etter §§ 6-30 til 6-32 representerer føretaket, må ikkje gjere noko som er eigna til å gje nokon ein urimeleg fordel der føretaket tek kostnaden.

(2) Styret og dagleg leiar må ikkje rette seg etter noko vedtak av føretaksmøtet eller anna føretaksorgan dersom vedtaket strid mot lov eller mot vedtektene til føretaket.

§ 5-27. *Forbod mot å ta imot gåver m.m.*

(1) Dei som er tilsette eller har tillitsverv i føretaket, må ikkje for seg eller andre ta imot gåver, provisjonar, tenester eller anna yting frå andre enn føretaket, som er eigna til, eller av gjevaren meint, å påverke handlingane deira for føretaket. Det same gjeld gåver m.m. som det er forbode å ta imot etter instruks fastsett av føretaksmøtet eller styret.

(2) Gåver, tenester eller andre ytingar som nemnt i første ledd må heller ikkje takast imot av ektefellen til vedkommande, av person som vedkommande lever saman med, eller av selskap der nokon person som nemnt i første ledd eller som vedkommande skal likestillast med etter andre ledd, åleine eller samla har bestemmande innverknad over.

(3) Den som har motteke ei yting i strid med forbodet i paragrafen her, pliktar å betale føretaket eit beløp som svarer til verdien av det som urettmessig er motteke.

5-28. *Styreprotokoll*

(1) Det skal førast protokoll over styrebehandlinga. Protokollen skal minst opplyse om tid og stad, deltakarar, behandlingmåte og vedtak frå styret. Det skal gå fram at saksbehandlinga oppfyller krava i § 5-24.

(2) Er ikkje vedtaket til styret einrøystes, skal det opplysast om kven som har røysta for og imot. Når styremedlemmer eller dagleg leiar ikkje er einige i eit vedtak, kan dei krevje å få oppfatninga si ført inn i protokollen.

(3) Protokollen skal signerast av alle dei medlemmene som har delteke i styrebehandlinga.

(4) Protokollen skal snarast, og seinast fjorten dagar etter at styremøte er halde, sendast til eigardepartementet.

(5) Protokollen skal oppbevarast på forsvarleg vis i heile levetida til føretaket.

III. Forholda til føretaket utetter

§ 5-29. Representasjon utetter

Styret representerer føretaket utetter og teiknar firmaet til føretaket.

§ 5-30. Fullmakt til å teikne firmaet til føretaket

(1) Styret kan gje styremedlemmer eller dagleg leiar rett til å teikne firmaet til føretaket. Slik fullmakt kan fastsetjast i vedtektene, som også kan avgrense myndet styret har til å gje rett til å teikne firmaet til føretaket.

(2) Retten til å teikne firmaet til føretaket kan når som helst kallast tilbake. Styret kan kalle tilbake vedtektsfesta fullmakt når det ikkje går å vente på vedtak frå føretaksmøtet utan skade for føretaket.

§ 5-31. Representasjonen til dagleg leiar utetter

Dagleg leiar representerer føretaket utetter i saker som inngår i den daglege leiinga.

§ 5-32. Overskriding av mynde

Har nokon som representerer føretaket utetter etter reglane i §§ 5-31 til 5-33, ved disposisjon på vegne av føretaket gått ut over myndet sitt, er disposisjonen ikkje bindande for føretaket når føretaket godtgjer at medkontrahenten forstod eller burde ha forstått at myndet vart overskride, og det ville vere uheiderleg å gjere disposisjonen gjeldande.

§ 5-33. *Manglar ved val av styreleiar eller tilsetjing av dagleg leiar*

Aksjeloven § 6-34 gjeld tilsvarande.

Kapittel 6. Revisjon

I. Revisjon

§ 6-1. *Føretaksrevisjon*

(1) Eit statsføretak skal ha minst éin statsautorisert revisor.

(2) Føretaksmøtet vel revisor og godkjenner også godtgjersla til revisor.

§ 6-2. *Opphøyr av oppdraget til revisor. Nyval av revisor*

Aksjeloven § 7-2 om opphøyr av oppdraget til revisor og § 7-3 første ledd om nyval av revisor gjeld tilsvarande.

§ 6-3. *Revisjonsmelding*

Revisor skal for kvart rekneskapsår gje revisjonsmelding til føretaksmøtet. Styret skal ha fått revisjonsmeldinga seinast to veker før det ordinære føretaksmøtet.

§ 6-4. *Retten og plikta revisor har til å delta i føretaksmøtet*

Revisor skal delta i føretaksmøtet når dei sakene som skal behandlast, er av ein slik art at dette må reknast som nødvendig. I tillegg har revisor rett til å delta i føretaksmøtet. Deltakinga kan skje ved hjelp av elektroniske hjelpemiddel, med mindre styret krev at revisor deltek fysisk.

II. Riksrevisjonens kontroll

§ 6-5. *Riksrevisjonens kontroll*

Riksrevisjonen fører kontroll med forvaltninga av interessene til staten og kan gjere undersøkingar m.m. i føretaket og dei heileigde dotterselskapa til føretaket etter lov 7. mai 2004 nr. 21 om Riksrevisjonen og instruks fastsett av Stortinget.

Kapittel 7. Føretaksendingar m.m.

§ 7-1. *Fusjon (samanslåing) med anna statsføretak*

(1) Kongen i statsråd kan gjere vedtak om at eit statsføretak (det overtakande føretaket) skal overta eigedelane, rettane og forpliktingane til eit anna statsføretak (det overdragande føretaket) som heilskap.

(2) Når det er gjort vedtak etter første ledd, skal styra i føretaka som skal slåast saman, utarbeide ein felles fusjonsplan. Fusjonen blir vedteken ved at føretaksmøta i føretaka godkjenner fusjonsplanen. Føresegnene i aksjeloven §§ 13-6, 13-9, 13-11 og 13-13 til 13-17 gjeld tilsvarande så langt dei passar.

§ 7-2. *Fisjon (deling) av statsføretak*

(1) Kongen i statsråd kan gjere vedtak om at eit statsføretak (det overdragande føretaket) skal

1. fordele eigedelane, rettane og forpliktingane sine på føretaket sjølv og eitt eller fleire overtakande statsføretak, eller
2. fordele eigedelane, rettane og forpliktingane sine på to eller fleire overtakande statsføretak.

(2) Styret i det overdragande føretaket skal utarbeide ein fisjonsplan. Aksjeloven §§ 13-6, 13-9, 13-11 og 14-4 første ledd nr. 1 gjeld tilsvarande så langt føresegnene passar. Ved fisjon ved overføring til eksisterande føretak skal styra i dei føretaka som deltek, utarbeide ein felles fisjonsplan.

(3) I det overdragande føretaket blir fisjonen vedteken ved at føretaksmøtet godkjenner fisjonsplanen. Ved fisjon ved overføring til eit eksisterande føretak er det føretaksmøtet i det eller dei overtakande føretaka som gjer vedtaket om fisjon.

(4) Aksjeloven §§ 14-7 til 14-11 gjeld tilsvarande så langt føresegnene passar.

§ 7-3. *Fusjon (samanslåing) av eit statsføretak med eit aksjeselskap eller allmennaksjeselskap*

(1) Kongen i statsråd kan gjere vedtak om at eit statsføretak (det overdragande føretaket) kan overdra eigedelane, rettane og forpliktingane sine som heilskap til eit aksjeselskap eller eit allmennaksjeselskap (det overtakande selskapet) mot at staten får ei av desse formene for vederlag:

1. aksjar i det overtakande selskapet
2. slike aksjar med eit tillegg som ikkje må overstige 20 prosent av det samla vederlaget.

(2) Ved fusjonen kjem reglane om fusjon i aksjeloven §§ 13-3 til 13-23 i bruk tilsvarende dersom det overtakande selskapet er eit aksjeselskap, og reglane om fusjon i allmennaksjeloven §§ 13-3 til 13-23 dersom det overtakande selskapet er eit allmennaksjeselskap. Når reglane i aksjeloven og allmennaksjeloven blir nytta, er det føretaksmøtet som blir rekna som generalforsamlinga til det overdragande føretaket.

§ 7-4. Fusjon (samanslåing) av eit heileigd statsaksjeselskap eller heileigd statsallmennaksjeselskap med eit statsføretak m.m.

(1) Eit heileigd statsaksjeselskap eller allmennaksjeselskap (det overdragande selskapet) kan overdra eigedelane, rettane og forplikingane sine som heilskap til eit statsføretak (det overtakande føretaket). Styra i det overdragande selskapet og det overtakande føretaket skal utarbeide ein felles fusjonsplan. Fusjonen blir vedteken ved at generalforsamlinga i det overdragande selskapet og føretaksmøtet i det overtakande føretaket godkjenner fusjonsplanen. Føresegnene i aksjeloven §§ 13-6, 13-9, 13-11 og 13-13 til 13-17 eller allmennaksjeloven §§ 13-6, 13-11 og 13-14 til 13-18 gjeld tilsvarende så langt føresegnene passar.

(2) Første ledd gjeld tilsvarende ved fusjon mellom eit heileigd dotterselskap til eit statsføretak og statsføretaket der statsføretaket er det overtakande føretaket.

§ 7-5. Omdanning av statleg verksemd til statsføretak

(1) Ei statleg verksemd eller ein del av ei slik verksemd kan som heilskap overførast til eit statsføretak ved at eigedelar, rettar og forplikingar som er knytte til verksemda, blir overførte til eit statsføretak.

(2) Det skal utarbeidast ein plan for overføringa. Skal statsføretaket stiftast i tilknytning til overføringa, skal planen takast inn i stiftingsdokumentet, jf. § 2-2. Skal verksemda overførast til eit eksisterande statsføretak, skal leiinga av den statlege verksemda og styret i statsføretaket utarbeide planen i fellesskap. Føretaksmøtet til statsføretaket skal godkjenne planen.

(3) Føresegnene i aksjeloven §§ 13-9, 13-11 og 13-13 til 13-17 gjeld tilsvarende så langt føresegnene passar.

§ 7-6. Omdanning av heileigd statsaksjeselskap eller heileigd statsallmennaksjeselskap til statsføretak m.m.

(1) Eit heileigd statsaksjeselskap eller heileigd statsallmennaksjeselskap kan dannast om til eit statsføretak ved at generalforsamlinga til selskapet gjer vedtak om dette. Selskapet må ved

omdanninga ha ein eigenkapital som minst svarer til innskottskapitalen som følgjer av vedtektene til statsføretaket. Paragraf 2-4 i lova her gjeld tilsvarande.

(2) Styret i aksjeselskapet eller allmennaksjeselskapet skal utarbeide eit forslag til omdanningsvedtak og ein plan for omdanninga. Planen skal mellom anna innehalde forslag til vedtekter for statsføretaket.

(3) Aksjeloven §§ 15-2 og 15-3 gjeld tilsvarande.

(4) Kongen kan i forskrift eller for det enkelte tilfellet gje nærmare føresegner om omdanning til statsføretak etter paragrafen her.

§ 7-7. Omdanning av statsføretak til heileigd statsaksjeselskap eller heileigd statsallmennaksjeselskap

(1) Eit statsføretak kan dannast om til eit heileigd statsaksjeselskap eller heileigd statsallmennaksjeselskap ved at føretaksmøtet til føretaket gjer vedtak om dette. Føretaket må ved omdanninga ha ein eigenkapital som minst svarer til aksjekapitalen i det aksjeselskapet eller allmennaksjeselskapet føretaket skal dannast om til. Reglane i aksjeloven og allmennaksjeloven om utgreiing i aksjeloven og allmennaksjeloven § 2-6 gjeld tilsvarande.

(2) Paragraf 7-6 andre, tredje og fjerde ledd gjeld tilsvarande.

Kapittel 8. Oppløysing og avvikling

§ 8-1. Vedtak om oppløysing

Vedtak om å oppløyse føretaket blir gjort av Kongen i statsråd.

§ 8-2. Vedtak om val av avviklingsstyre og avviklingsmåte

(1) Når Kongen i statsråd har vedteke å oppløyse føretaket, skal eigardepartementet innan to veker innkalle til og halde føretaksmøte der det blir valt avviklingsstyre og gjeve nærmare reglar om avviklingsmåten.

(2) Når avviklingsstyret er valt, trer det ordinære styret og dagleg leiar ut av funksjon.

§ 8-3. Melding til Føretaksregisteret

Vedtak om å oppløyse føretaket skal straks meldast til Føretaksregisteret.

§ 8-4. Kreditorvarsel

(1) Ved registrering av meldinga om oppløysing skal Føretaksregisteret kunngjere vedtaket om å oppløse føretaket i den elektroniske kunngjeringspublikasjonen til Brønnøysundregistra. I kunngjeringa skal kreditorane til føretaket varslast om at dei må melde krava sine til leiaren av avviklingsstyret innan seks veker frå kunngjeringa. Namnet og adressa til leiaren skal gå fram av kunngjeringa.

(2) Alle kreditorar med kjend adresse skal, om det er mogleg, varslast særskilt av føretaket.

§ 8-5. *Stillinga til føretaket under avviklinga*

Aksjeloven § 16-5 om stillinga til selskapet under avviklinga gjeld tilsvarande for føretaket.

§ 8-6. *Avviklingsbalanse m.m.*

(1) Styret skal lage ei oversikt over eigedelane, rettane og forplikingane til selskapet og gjere opp ein balanse med tanke på avviklinga.

(2) Oversikta og balansen skal reviderast.

(3) Oversikta og balansen i revidert stand skal sendast til eigardepartementet.

§ 8-7. *Dekning av forplikingane til føretaket*

(1) Styret skal sørge for at forplikingane til føretaket blir dekte så langt ikkje kreditor har gjeve avkall på krav eller samtykkjer i å ta ein annan som debitor i staden.

(2) Om ein kreditor ikkje blir funnen, eller nektar å ta imot tilgodehavandet sitt, skal beløpet deponerast i Noregs Bank etter reglane i lov 17. februar 1939 nr. 2 om deponering i gjeldshøve.

§ 8-8. *Utdeling til staten*

(1) Utdeling av midlar frå føretaket til staten av anna overskott enn utbyte etter § 3-8 kan ikkje skje før forplikingane til føretaket er dekte og det er gått minst seks veker sidan kunngjeringa etter § 8-4 av kreditorvarselet i den elektroniske kunngjeringspublikasjonen til Brønnøysundregistra.

(2) Utdeling kan likevel skje når det berre står att uvisse eller omtvista forplikingar og det blir avsett eit tilstrekkeleg beløp til dekning av dei. Med mindre anna er avtalt, skal beløpet setjast inn på felleskonto for føretaket og den kreditoren det gjeld, slik at uttak ikkje kan gjerast utan skriftleg samtykke frå begge partane eller endeleg dom.

§ 8-9. *Endeleg oppløysing*

(1) Etter at utdelinga er avslutta, skal styret leggje fram eit revidert sluttoppgjjer for føretaksmøtet.

(2) Når sluttoppgjjeret er godkjent av føretaksmøtet, skal det meldast til Føretaksregisteret at føretaket er endeleg oppløyst.

(3) Føresegnene om oppbevaringsplikt for selskapsdokument m.m. i aksjeloven § 16-10 fjerde og femte ledd gjeld tilsvarande for avviklingsstyret.

§ 8-10. *Ansvar for udekte forpliktingar*

(1) Overfor kreditorar som ikkje har fått dekning etter § 8-7 og heller ikkje er tilstrekkeleg tryggja ved avsetning etter § 8-8 andre ledd, heftar staten inntil verdien av det som staten har motteke ved oppløysinga av føretaket. Overfor slike kreditorar heftar dessutan styremedlemmene solidarisk utan avgrensing dersom det ikkje blir godtgjort at dei har opptredd med tilbørleg aktsemd.

(2) Krav frå kreditorar etter første ledd blir forelda tre år etter at den endelege oppløysinga av føretaket vart registrert i Føretaksregisteret.

Kapittel 9. Erstatnings- og straffeansvar

§ 9-1. *Erstatningsansvar*

(1) Føretaket, staten eller andre kan krevje at dagleg leiar eller styremedlemmer erstattar skade som dei i den nemnde eigenskapen har valda vedkommande med forsett eller aktlaust.

(2) Føretaket, staten eller andre kan også krevje erstatning av den som med forsett eller aktlaust har medverka til skadevalding som nemnt i første ledd. Det kan krevjast erstatning av medverkaren sjølv om skadevaldaren ikkje kan haldast ansvarleg fordi han eller ho ikkje har handla med forsett eller vist aktløyse.

(3) Aksjeloven §§ 17-2, 17-3, 17-5 og 17-6 gjeld tilsvarande så langt føresegnene passar. Aksjeloven §§ 17-3 og 17-5 gjeld tilsvarande for myndet til å krevje offentleg påtale og reise privat straffesak så langt føresegnene passar. Aksjeloven § 17-5 gjeld tilsvarande for krav frå føretaket på tilbakeføring etter § 3-7 og krav på ulovlege gåveytingar etter § 5-30 siste ledd.

§ 9-2. *Straffeansvar*

(1) Om medlemmer av styret, dagleg leiar eller revisor forsettleg eller aktaust bryt ei føresegn som er gjevne i eller i medhald av lova her, blir dei straffa med bøter eller, under skjerpande forhold, med fengsel i inntil eitt år.

(2) Om medlemmer av styret, dagleg leiar eller revisor viser grov uforstand når dei utfører vervet sitt for føretaket, blir dei straffa med bøter eller, under skjerpande forhold, med fengsel i inntil eitt år.

(3) Foreldingsfristen for å reise straffesak etter første og andre ledd er fem år.

Kapittel 10. Rettargangsreglar m.m.

§ 10-1. Rettargangsreglar og berekning av fristar

Aksjeloven §§ 18-1, 18-3 og 18-4 gjeld tilsvarende så langt føresegnene passar.

Kapittel 11. Ikraftsetjing og overgangsføresegner

§ 11-1. Ikraftsetjing

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset. Kongen kan setje føresegnene i kraft til ulik tid.

Frå den tida lova tek til å gjelde, blir lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak oppheva. Kongen kan oppheve dei enkelte føresegnene til ulik tid.

§ 11-2. Overgangsføresegner

Eit statsforetak som er oppretta før lova tek til å gjelde, blir rekna som statsforetak og følgjer reglane i lova her.

Forskrifter som er gjevne i medhald av lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak, gjeld også etter at lova her har teke til å gjelde.